

Tiesu ekspertīžu institūta reformas izvērtējums

Rīga 2022

Latvijas Republikas
Valsts kontrole

Revīzijas ziņojums

Tiesu ekspertīžu institūta reformas izvērtējums

2022.gada 7.decembris

Atbilstības revīzija “Tiesu ekspertīžu institūta reformas izvērtējums”

Revīziju veica vecākā valsts revidente Sarmīte Baltusa un vecākā valsts revidente Diāna Žunna, atbildīgā sektora vadītāja Kaiva Skalbiņa un departamenta direktore Kristīne Jaunzeme, pamatojoties uz Valsts kontroles Otrā revīzijas departamenta 2022.gada 2.jūnija revīzijas grafiku Nr.2.4.1-25/2022.

Revidējamās vienības – Iekšlietu ministrija, Tieslietu ministrija, Valsts policija un Valsts tiesu ekspertīžu birojs.

Vāka noformējumā izmantota fotogrāfija no tīmekļa vietnes *Depositphotos*, *Police Scientist Investigates Scale Shoe Sole Tape Tread Involved Crime*, autors *kaprikM*, ID: 468378574.

Cienījamais lasītāj!

Esam noslēguši revīziju par tiesu ekspertīžu institūta reformas īstenošanas izvērtējumu. Šajā revīzijā meklējam atbildi uz jautājumu par to, vai valsts tiesu ekspertīžu iestāžu institūta reforma tiek veikta atbilstoši Ministru kabinetā lemtajam.

Lemjot par vienotās tiesu ekspertīžu iestādes izveidi, Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Kriminālistikas pārvaldes Ekspertīžu biroju pievienojot Valsts tiesu ekspertīžu birojam, Ministru kabinets noteica teju piecu gadu pārejas posmu, paredzot, ka vienotā tiesu ekspertīžu iestāde izveidojama ne vēlāk kā līdz 2025.gada 31.decembrim. Pārejas posmā veicami reformas ieviešanas darbi, lai vienotā tiesu ekspertīžu iestāde varētu sekmīgi uzsākt darbu.

Revīzijā secinām, ka valsts tiesu ekspertīžu reforma netiek veikta atbilstoši Ministru kabineta lemtajam. Paveiktais pirmajos divos reformas ieviešanas gados liecina, ka Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Kriminālistikas pārvalde un Valsts tiesu ekspertīžu birojs lielā mērā savu infrastruktūru un attīstību ir plānojuši atsevišķi, iestāžu sadarbība ir nepietiekama un izveidotais reformas uzraudzības mehānisms ir neefektīvs. Ja turpmākajos gados reformu turpinās ieviest kā līdz šim, ir apdraudēta ne tikai reformas sekmīga norise, bet arī reformas mērķu sasniegšana.

Tāpēc revīzijā sniedzam ieteikumus aktualizēt reformas pasākumu laika grafiku, tajā skaidri paredzot visus reformas ietvaros

veicamos pasākumus, atbildīgos par to izpildi, izpildes termiņus un pienākumu regulāri atskaitīties Ministru kabinetam par paveikto reformas ieviešanā. Valsts kontroles ieskatā tiesu ekspertu specialitāšu izvērtēšana un pārskatīšana specialitātēs, kurās iestāžu veiktās tiesu ekspertīzes pārklājas, ekspertu apmācība specialitātēs, kurās ir mazs tiesu ekspertu skaits un kurās ir risks, ka vienotās iestādes izveidošanas rezultātā varētu zaudēt tiesu ekspertus, kopīgu iepirkumu veikšana un kopīga informācijas sistēmu attīstības projektu īstenošana, kā arī citu reformas sekmīgai norisei svarīgu jautājumu risināšana nebūtu atliekama uz 2026.gadu vai vēlākiem gadiem, kad vienotā tiesu ekspertīžu iestāde uzsāks darbu.

Pateicamies Tieslietu ministrijai, Iekšlietu ministrijai, Valsts tiesu ekspertīžu birojam un Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Kriminālistikas pārvaldei par sadarbību revīzijas laikā!

Cieņā

departamenta direktore Kristīne Jaunzeme

Saturs

Kopsavilkums	5
Secinājumi	5
Ieteikumi	7
Ziņojuma struktūra	7
Tiesu ekspertīžu institūts Latvijā	9
1. Reformas īstenošanā netiek risinātas visas identificētās problēmas	13
2. Ministru kabinets nav pienācīgi informēts par tiesu ekspertīžu institūta reformas ieviešanas gaitu	16
Nav izpildīti visi pasākumi, kuru izpildes termiņš bija 2021.gada 1.jūlijs	16
Nav skaidrības par pasākumu, kuru termiņš ir 2025.gada 31.decembris, īstenošanas gaitu	19
3. Kriminālistikas pārvalde un Valsts tiesu ekspertīžu birojs reformas laikā turpinājuši plānot infrastruktūras attīstību atsevišķi	20
Tieslietu ministrija sākusi vienotās tiesu ekspertīžu iestādes ēku kompleksa būvniecību	20
Iekšlietu ministrija plāno un iegulda līdzekļus Kriminālistikas pārvaldes esošo telpu pārbūvē	22
4. Uzraudzība pār reformas ieviešanu nav pietiekama	23
Ieteikumi	25
Tieslietu ministrijas viedoklis	26
Iekšlietu ministrijas viedoklis	28
Revīzijas raksturojums, kritēriji un metodes	29
Termini un skaidrojumi	33
1.pielikums. Tiesu ekspertīžu institūta reformas īstenošanai veicamo darbību laika grafiks	34
2.pielikums. Reformas uzraudzības padomes sēdēs vērtētie jautājumi	35
Atsauces	36

Kopsavilkums

Secinājumi

Lai attīstītu tiesu ekspertīžu institūtu un kopēju ekspertīžu iestāžu infrastruktūru, samazinātu ekspertīžu izpildes un lietu izmeklēšanas un iztiesāšanas termiņus un sekmētu sabiedrības uzticību tiesu ekspertīzēs iegūto pierādījumu objektivitātei, Ministru kabinets 2020.gada 14.jūlijā lēma Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Kriminālistikas pārvaldes Ekspertīžu biroju pievienot Valsts tiesu ekspertīžu birojam, izveidojot vienotu ekspertīžu iestādi ne vēlāk kā līdz 2025.gada 31.decembrim.

Līdz vienotās tiesu ekspertīžu iestādes darbības uzsākšanai ir jāveic nepieciešamie sagatavošanās darbi, plānojot kopīgu iestāžu infrastruktūru un piedaloties kopīgos investīciju projektos, risinot tiesu ekspertu personāla sastāva jautājumus saistībā ar nodarbinātības statusu un saistībā ar tiesu ekspertu nodrošinājuma plānošanu un apmācībām specialitātēs, kurās ir mazs ekspertu skaits, kā arī risinot citus vienotās tiesu ekspertīžu iestādes sekmīgai darbības uzsākšanai nepieciešamus jautājumus. Revīzijā meklējam atbildi uz jautājumu par to, vai valsts tiesu ekspertīžu iestāžu institūta reforma tiek veikta atbilstoši Ministru kabinetā lemtajam.

Revīzijā secinām, ka valsts tiesu ekspertīžu iestāžu institūta reforma netiek veikta atbilstoši Ministru kabinetā lemtajam. Tiesu ekspertīžu reformas pasākumu īstenošana kavējas, un reformas ieviešanas pirmajos divos gados Valsts policijas Kriminālistikas pārvalde un Valsts tiesu ekspertīžu birojs lielā mērā savu infrastruktūru un attīstību ir plānojuši atsevišķi. Tāpat arī secinām, ka Ministru kabinets nav pienācīgi informēts par reformas īstenošanas gaitu, visi reformas ietvaros veicamie pasākumi nav paredzēti reformas pasākumu laika grafikā un nav izmantotas iespējas iesaistīt Ministru kabinetu to jautājumu izlemšanā, par kuriem iestāžu redzējumi par reformas vēlamu gaitu atšķiras un vienošanos neizdodas panākt. Savukārt izveidotais reformas uzraudzības mehānisms netiek pilnvērtīgi izmantots.

Par kopīgas infrastruktūras plānošanu un izveidi

Neskatoties uz Ministru kabineta lēmumu par Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Kriminālistikas pārvaldes Ekspertīžu biroja pievienošanu Valsts tiesu ekspertīžu birojam, Iekšlietu ministrija un Valsts policija paralēli īsteno Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta 2014.–2021.gada perioda programmas “Starptautiskā policijas sadarbība un noziedzības apkarošana” projektu “Atbalsts Valsts policijai ekonomisko noziegumu izmeklēšanas paātrināšanai un kvalitātes uzlabošanai Latvijā”.

Minētā projekta ietvaros Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Kriminālistikas pārvaldes (turpmāk – Kriminālistikas pārvalde) infrastruktūras un tehniskās kapacitātes uzlabošanai cita starpā paredzēts¹ veikt Kriminālistikas pārvaldes telpu Rīgā, Bruņinieku ielā 72B, tai skaitā laboratoriju, remontu. Šajās telpās atrodas Kriminālistikas pārvaldes Ekspertīžu birojs, kuru atbilstoši Ministru kabineta lēmumam paredzēts pievienot Valsts tiesu ekspertīžu birojam. Līgums² par būvprojekta izstrādi ar līgumcenu 108 tūkst. euro parakstīts divus gadus pēc Ministru kabineta lēmuma par tiesu ekspertīžu institūta reformu, projektu paredzēts pabeigt 2024.gadā. Saskaņā ar finansējuma saņemšanas nosacījumiem Valsts policijai būs pienākums nodrošināt projekta rezultātu ilgtspēju, attiecīgi uzturot un izmantojot izremontētās telpas atbilstoši paredzētajiem mērķiem līdz 2029.gadam.

Valsts kontroles vērtējumā pastāv risks, ka daļa no Kriminālistikas pārvaldes telpu projektēšanas darbu izdevumiem būs nepamatots valsts budžeta līdzekļu izlietojums, jo būvprojektu nav iespējams realizēt plānotajā veidā, ņemot vērā Ministru kabineta lēmumu par vienotas tiesu ekspertīžu iestādes izveidi. Turklāt pastāv risks, ka šie izdevumi netiks uzskatīti par projekta attiecināmiem izdevumiem un tiem budžetā būs jārod papildu finansējums.

Ņemot vērā Kriminālistikas pārvaldes aktivitātes, turpinot attīstīt savu infrastruktūru, Kriminālistikas pārvalde nav pietiekami iesaistījies vienotās tiesu ekspertīžu iestādes infrastruktūras plānošanā, ko attīsta Tiesu namu aģentūra un Valsts tiesu ekspertīžu birojs objektā Rīgā, Invalīdu ielā un kur paredzētas laboratoriju un administratīvās telpas vienotās tiesu ekspertīžu iestādes vajadzībām.

Revīzijā konstatēts, ka Kriminālistikas pārvalde tikai pēc 2022.gada jūlija, tas ir vairāk nekā pusotru gadu pēc vienotās tiesu ekspertīžu iestādes ēku kompleksa projektēšanas uzsākšanas, pēc Reformas uzraudzības padomes aicinājuma definēja un saskaņoja iestādes vajadzības vienotās ekspertīžu iestādes ēku kompleksā.

Tā kā Kriminālistikas pārvalde un Valsts tiesu ekspertīžu birojs ilgstoši nesadarbojās vienotās tiesu ekspertīžu iestādes kopējo vajadzību definēšanā, plānojot iestādes ēku kompleksa attīstību, Tieslietu ministrija projektā iesaistīja Ieslodzījuma vietu pārvaldi, kuras vajadzībām paredzēta daļa no vienotās ekspertīžu iestādes telpām Rīgā, Invalīdu ielā. Rezultātā kopējas ekspertīžu iestādes vajadzībām telpas Rīgā, Invalīdu ielā ēkas kompleksā vairs nepietiek.

Par reformas ietvaros veicamiem pasākumiem

Revīzijā konstatēts, ka reformas sekmīgu īstenošanu kavē arī tas, ka ne visu tiesu ekspertīžu sistēmā identificēto³ problēmjautājumu risināšanai Ministru kabinets ir noteicis pasākumus, reformā iesaistītās institūcijas – Tieslietu ministrija, Iekšlietu ministrija, Kriminālistikas pārvalde un Valsts tiesu ekspertīžu birojs – šos jautājumus nerisina pēc savas iniciatīvas un arī nepiedāvā papildināt reformas pasākumu laika grafiku. Piemēram, ir konstatēts, ka ekspertīžu iestādēm būtu jāveic kopīgi iepirkumi, taču iestādes tos neveic, atsaucoties uz to, ka Ministru kabinets uzdevumu nav devis un ka nav skaidrības, vai dažādu ministriju padotības iestādēm ir iespējams veikt kopīgus iepirkumus, lai gan citas iestādes šādus iepirkumus veiksmīgi īsteno un Ministru kabinets ir izteicis aicinājumu visām iestādēm kur vien iespējams plānot centralizētus un kopīgus iepirkumus.

Nav notikusi arī pietiekama sadarbība vienotas tiesu ekspertīžu reģistrācijas un pārvaldes informācijas sistēmas izveidē abās iestādēs, un Kriminālistikas pārvalde informācijas sistēmu ELIS attīstījusi atsevišķi, noraidot Valsts tiesu ekspertīžu biroja iniciatīvu iesaistīties jaunās sistēmas testēšanā un aicinot pēc projekta pabeigšanas ar papildu finansējumu ELIS pielāgot arī Valsts tiesu ekspertīžu biroja vajadzībām.

Līdzīgi arī nenoris kopīgs darbs, lai atteiktos no jomām, kurās iestāžu ekspertīzes pārklājas un kuras nebūtu lietderīgi turpināt attīstīt atsevišķi. Tā kā minētie jautājumi ir identificēti kā problēmjautājumi, bet nav noteikti kā pasākumi, kas reformas ietvaros ir jāveic, institūcijas šos jautājumus nerisina.

Nav konstatējama virzība un nav noteikti starpposma uzdevumi un izpildes termiņi to pasākumu īstenošanā, kuriem izpildes termiņš paredzēts līdz 2025.gada 31.decembrim un kuri reformas pasākumu laika grafikā definēti pārāk vispārīgi. Tā, piemēram, katra iestāde atsevišķi īsteno darbības saistībā ar jaunu tiesu ekspertu apmācību specialitātēs, kurās ir mazs tiesu ekspertu skaits, lai arī iespējamās izmaiņas tiesu ekspertu korpusā, pieredzējušu sertificētu tiesu ekspertu zaudējums sakarā ar amata statusa maiņu un tiesu ekspertu neesamība atsevišķās tiesu ekspertu specialitātēs identificēti kā būtiski riski sekmīgai reformas norisei.

Par reformas īstenošanas uzraudzību

Atbilstoši Ministru kabinetā lemtajam reformas īstenošanas uzraudzībai tieslietu ministrs ir izveidojis Reformas uzraudzības padomi, kuras uzdevums ir veikt reformas pasākumu laika grafikā minēto aktivitāšu izpildes kontroli un iespējamo risku analīzi. Praksē iedibinātais reformas īstenošanas uzraudzības mehānisms Valsts kontroles vērtējumā līdz šim nav bijis pietiekami efektīvs, jo vairāki būtiski riski reformas īstenošanas gaitā ir identificēti novēloti, vairāku pasākumu īstenošana kavējas un

vairāki problēmjaudājumi netiek risināti, uzraudzības mehānisms arī nav kavējis turpināt attīstīt infrastruktūras projektus pretēji reformas mērķiem.

Ņemot vērā, ka tiesu ekspertīžu institūta reformas ietvaros paredzēts apvienot divas dažādos resoros esošas ekspertīžu iestādes, Reformas uzraudzības padomei aktīvāk būtu jāizmanto tās nolikumā paredzētās tiesības sniegt priekšlikumus atbildīgajām iestādēm par tiesu ekspertīžu institūta reformas pasākumu ieviešanu. Līdzšinējā reformas īstenošanas pieredze rāda, ka ekspertīžu iestādes pašas ne vienmēr spēj rast veiksmīgus risinājumus iestāžu sadarbībai. Ja Reformas uzraudzības padomei nepietiek pilnvaru sekmīgas tiesu ekspertīžu reformas īstenošanas nodrošināšanai, attiecīgu jautājumu izlemšana ir rosināma Ministru kabinetā. Būtiska ir arī Reformas uzraudzības padomes iesaiste Ministru kabineta informēšanā par reformas ieviešanas gaitu, pēc vajadzības sniedzot priekšlikumus par reformas pasākumu izpildes termiņu pagarināšanu vai jaunu pasākumu noteikšanu.

Tieslietu ministrijai ir Ministru kabineta dots uzdevums informēt valdību par reformas gaitā veiktiem un turpmāk veicamiem pasākumiem, lai nodrošinātu vienotas tiesu ekspertīžu iestādes izveidi⁴. Līdz šim Ministru kabinetam informācija sniegta vienu reizi, sniegtā informācija ir bijusi maldinoša un tas ir traucējis jēgpilni iesaistīt Ministru kabinetu tiesu ekspertīžu institūta reformai svarīgu jautājumu izlemšanā. Tieslietu ministrija par atsevišķiem reformas pasākumiem sniegusi informāciju, ka tie ir izpildīti, lai gan izpilde turpinās vai nav uzsākta, un būtu nepieciešams pagarināt Ministru kabineta noteiktos pasākumu izpildes termiņus vai pārskatīt to saturu.

Ja Tieslietu ministrija, izpildot Ministru kabineta doto uzdevumu, būtu sniegusi precīzu un vispusīgu informāciju par reformas īstenošanas gaitu, sagatavotais informatīvais ziņojums ietvertu jautājumus, par kuriem būtu nepieciešams Ministru kabineta lēmums, un šie jautājumi būtu skatāmi Ministru kabineta sēdē, attiecīgi izgaismojot reformas problēmjaudājumus un meklējot risinājumus.

Tā kā tiesu ekspertīžu institūta reformas īstenošanai ir paredzēts piecu gadu pārejas periods, tas dod iespēju pēc iespējas labāk sagatavoties abu iestāžu apvienošanai un vienotās tiesu ekspertīžu iestādes darbības uzsākšanai, mazinot riskus, ka laikus nav veikti visi nepieciešamie sagatavošanās darbi un ka vienotā tiesu ekspertīžu iestāde nespēs pilnvērtīgi funkcionēt, jo būs grūtības savietot izmantotās informācijas sistēmas, nebūs pietiekams skaits ekspertu katrā no ekspertīžu jomām u.c.

Ieteikumi

Pamatojoties uz revīzijā izdarītajiem secinājumiem, Tieslietu ministrijai sadarbībā ar Iekšlietu ministriju ir sniegti trīs ieteikumi, kas vērsti uz tiesu ekspertīžu institūta reformas pabeigšanu plānotajos termiņos un reformas mērķu sasniegšanu.

Valsts kontrole pēc revīzijas vēršīsies pie Ministru prezidenta, aicinot izvērtēt iespējas noteikt konkrētus tiesu ekspertīžu institūta reformas ietvaros veicamus pasākumus, atbildīgos par to izpildi un izpildes termiņus, kā arī noteikt pienākumu regulāri atskaitīties Ministru kabinetam par paveikto reformas ieviešanā, lai novērstu nelietderīga valsts budžeta līdzekļu izlietojuma riskus un nodrošinātu to, ka reformas īstenošanas laikā tiktu veikti nepieciešamie priekšdarbi sekmīgai vienotās tiesu ekspertīžu iestādes izveidei un darbības uzsākšanai ne vēlāk kā līdz 2025.gada 31.decembrim.

Ziņojuma struktūra

Informācija ziņojumā izklāstīta šādā secībā:

- galvenais par tiesu ekspertīžu institūtu Latvijā;
- revīzijas konstatējumi, sadalot tos četrās nodaļās:

- pirmajā nodaļā sniegta informācija par identificētajām tiesu ekspertīžu institūta problēmām, kuras reformas pasākumi nerisina;
- otrajā nodaļā analizēta reformas pasākumu laika grafikā iekļauto pasākumu izpilde un Ministru kabineta informēšana par reformas gaitu;
- trešajā nodaļā analizēti Kriminālistikas pārvaldes un Valsts tiesu ekspertīžu biroja infrastruktūras projekti;
- ceturtajā nodaļā analizēta Reformas uzraudzības padomes darbība;
- revīzijas ieteikumi;
- revīzijas veikšanu raksturojošā informācija – revīzijas mērķis, apjoms, juridiskais pamatojums, kritēriji, Valsts kontroles un revidējamās vienības atbildība.

Tiesu ekspertīžu institūts Latvijā

Tiesu ekspertīžu iestāde⁵ ir valsts institūcija vai tās struktūrvienība, valsts kapitālsabiedrība vai tās struktūrvienība, kuras pamatdarbība ir tiesu ekspertīžu veikšana. Tiesu ekspertīze⁶ ir objektu vai materiālu zinātniska un praktiska izpēte, ko veic tiesu eksperts, izmantojot Tiesu ekspertu likumā noteiktajā kārtībā reģistrētu metodi, lai atbildētu uz ekspertīzes noteicēja uzdotajiem jautājumiem un sniegtu pamatotus secinājumus. Tiesu eksperts⁷ ir persona, kurai ir speciālas zināšanas un pieredze kādā zinātnes, tehnikas, mākslas vai amatniecības nozarē un kura Tiesu ekspertu likumā noteiktajā kārtībā ir saņēmusi tiesu eksperta sertifikātu.

Latvijā ir sešas⁸ tiesu ekspertīžu iestādes – Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Kriminālistikas pārvalde, Valsts tiesu ekspertīžu birojs, Valsts robežsardzes Galvenās pārvaldes Ekspertīžu dienests, Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centrs, VSIA “Daugavpils psihoneiroloģiskā slimnīca” un VSIA “Rīgas psihiatrijas un narkoloģijas centrs”.

Politiku tiesu ekspertīzes jomā izstrādā, organizē un koordinē Tieslietu ministrija⁹.

Tiesu ekspertīžu iestāžu apvienošanas nepieciešamība Latvijā ir aktuāla jau vairāk nekā 10 gadus. **2009.gadā Valsts kancelejas Funkciju audita darba grupa** norādīja¹⁰, ka daļu no Kriminālistikas pārvaldes veiktajām ekspertīzēm veic arī Tieslietu ministrijas Valsts tiesu ekspertīžu birojs, un rosināja apvienot Kriminālistikas pārvaldi ar Valsts tiesu ekspertīžu biroju, iegūstot ietaupījumu uz atbalsta funkciju rēķina. Tika rosināts arī, ka abas institūcijas pakāpeniski būtu apvienojamas vienās telpās. Funkciju audita grupa bija konstatējusi, ka valstu skaits, kurās ekspertīžu iestādes ir padotas Tieslietu ministrijai, ir praktiski līdzvērtīgs valstu skaitam, kurās ekspertīžu iestādes ir padotas Iekšlietu ministrijai. Tomēr tika uzskatīts, ka vienotās ekspertīžu iestādes padotība Tieslietu ministrijai veicinātu tās neatkarību no procesa virzītāja, jo ekspertīstādes atrašanās vienā sistēmā ar izmeklēšanu veicsošajām institūcijām rada sabiedrībā bažas par izmeklēšanas nodrošināšanu ar objektīviem pierādījumiem. Funkciju audita komisijas apstiprinātais secinājumu un ieteikumu ieviešanas plāns paredzēja izveidot vienu ekspertīžu iestādi Tieslietu ministrijas padotībā līdz 2010.gada 1.janvārim, tomēr attiecīgais funkciju audita ziņojums Ministru kabinetā netika skatīts.

Jautājums atkārtoti tika aktualizēts **2012.gada beigās, kad Saeimas Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisija** rosināja Ministru kabinetam pieņemt lēmumu par vienotas tiesu ekspertīžu iestādes izveidošanu Iekšlietu ministrijas vai Tieslietu ministrijas padotībā. Ministru kabinets 2013.gada 22.janvārī uzdeva¹¹ Tieslietu ministrijai sadarbībā ar Iekšlietu ministriju un Veselības ministriju izstrādāt informatīvo ziņojumu par veicamajiem pasākumiem vienotās tiesu ekspertīžu iestādes izveidošanai.

Pēc tieslietu ministra aicinājuma Tieslietu padome 2014.gada 27.janvāra sēdē izteica viedokli par Tieslietu ministrijas sagatavotā informatīvā ziņojuma projektu par veicamajiem pasākumiem vienotas tiesu ekspertīžu iestādes izveidošanai. Tieslietu padome lēma¹² atbalstīt vienota tiesu ekspertīžu biroja izveides uzsākšanu, Valsts tiesu ekspertīžu birojam pievienojot Kriminālistikas pārvaldi un Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centru, tajā skaitā pārņemot slimnīcu tiesu ekspertīžu veikšanas funkcijas, saglabājot biroja padotību tieslietu ministram.

Ministra kabinets 2014.gada 30.septembra sēdē skatīja Tieslietu ministrijas sagatavoto informatīvo ziņojumu¹³, kurā bija iekļauti trīs iespējamie turpmākās rīcības varianti. Divi no tiem paredzēja veidot vienotu tiesu ekspertīžu iestādi:

- vienota tiesu ekspertīžu biroja izveides uzsākšana, Valsts tiesu ekspertīžu birojam pakāpeniski pievienojot Kriminālistikas pārvaldi un Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centru, tajā skaitā

pārņemot slimnīcu tiesu ekspertīžu veikšanas funkcijas, saglabājot biroja padotību tieslietu ministram;

- vienota tiesu ekspertīžu biroja izveides uzsākšana, Kriminālistikas pārvaldi pārveidojot par iestādi un apvienojot to ar Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centru un Valsts tiesu ekspertīžu biroju, nosakot tās padotību iekšlietu ministram.

Trešais variants paredzēja esošās tiesu ekspertīžu sistēmas saglabāšanu, vienlaikus pārskatot tiesu ekspertīžu iestāžu funkcijas un novēršot funkciju dublēšanos. Šo variantu atbalstīt piedāvāja Tieslietu ministrija. Tieslietu ministrijas vērtējumā vienotas tiesu ekspertīžu iestādes izveide tajā brīdī nebija atbalstāma, jo tās infrastruktūras attīstībai būtu bijis jāpiesaista papildus valsts budžeta finansējums. Ministru kabinets uzdeva¹⁴ Tieslietu ministrijai izveidot starpnozaru darba grupu un izstrādāt normatīvo aktu grozījumus precīzai tiesu ekspertīžu kompetenču sadalei. Uzdevuma izpildei tika pieņemti Ministru kabineta noteikumi¹⁵ par tiesu ekspertīžu iestāžu sarakstu un tiesu ekspertu specialitāšu klasifikatoru.

Nākamā reize, kad tika aktualizēts jautājums par tiesu ekspertīžu institūta reformu, bija **izdevumu pārskatīšana likumprojekta “Par valsts budžetu 2018.gadam” izstrādes procesā**. Finanšu ministrija bija nonākusi¹⁶ pie secinājuma, ka optimāls būtu vienots tiesu ekspertīžu centrs ar vienotu padotību un institucionālo piederību tieslietu nozarei, apvienojot esošās no valsts budžeta finansētās tiesu ekspertīžu iestādes, par pamatu ņemot esošu tiesu ekspertīžu iestādi un nošķirot tiesu ekspertīzes funkciju no kriminālistikas speciālistu funkcijām. 2017.gada 28.augustā Ministru kabinets uzdeva¹⁷ Tieslietu ministrijai sadarbībā ar Iekšlietu ministriju, Veselības ministriju un Finanšu ministriju izveidot darba grupu rīcības plāna izstrādei tiesu ekspertīžu institūta reformas ieviešanai.

Darba grupas sagatavotajā informatīvajā ziņojumā “Par tiesu ekspertīžu institūta reformas ieviešanas iespēju izvērtējumu”, kas Ministru kabinetā tika skatīts 2020.gada 14.jūlijā¹⁸ (turpmāk – **2020.gada 14.jūlija informatīvais ziņojums**), bija analizēta iespēja apvienot Kriminālistikas pārvaldi, Valsts tiesu ekspertīžu biroju, Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centru, Valsts robežsardzes Galvenās pārvaldes Ekspertīžu dienestu un tiesu ekspertīžu jomu, ko nodrošina Valsts ieņēmuma dienesta Muitas pārvaldes Muitas laboratorija. Darba grupa bija secinājusi, ka:

- Valsts ieņēmuma dienesta Muitas pārvaldes Muitas laboratorijas pievienošana vienotajai tiesu ekspertīžu iestādei nav aktuāla, jo ķīmisko tiesu ekspertīžu apjoms sastāda tikai 25% no attiecīgajā laboratorijā veiktā paraugu izpētes skaita;
- Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centram ir jāattīstās veselības nozarē, jo, lai arī tā pamatfunkcija ir tiesu medicīnas ekspertīžu veikšana, tā darbība aptver arī zinātniskā darba un pēcdiploma izglītības organizēšanu tiesu medicīnas jomā un ārstniecības iestāžu nodrošināšanu ar audu transplantātiem. Ekspertīžu veikšanai tam ir nepieciešama specifiska medicīnas iestādes infrastruktūra, un tās darbību, tiesu medicīnas eksperta (ārstniecības personas) sertifikāta iegūšanu un profesionālo darbību primāri reglamentē Ārstniecības likums un uz tā pamata izdotie normatīvie akti.

Darba grupas turpmākajā izvērtējumā tika iekļautas divas tiesu ekspertīžu iestādes – Kriminālistikas pārvalde un Valsts tiesu ekspertīžu birojs –, norādot, ka minēto institūciju savstarpējā sadarbība tiesu ekspertīzes attīstībai ir neefektīva, tostarp ir pasīva sadarbība laboratorijas iekārtu izmantošanā, nav sadarbības kopīgu iepirkumu veikšanā un investīciju projektu īstenošanā.

Izskatot 2020.gada 14.jūlija informatīvo ziņojumu, valdība atbalstīja vienota tiesu ekspertīžu centra izveidi, Kriminālistikas pārvaldes Ekspertīžu biroju (skatīt 1.attēlu) pievienojot Valsts tiesu ekspertīžu birojam līdz 2025.gada 31.decembrim. Tika noteikts, ka reformas īstenošanai veicamo darbību uzraudzību

veic Reformas uzraudzības padome, kuras sastāvā ir Iekšlietu ministrijas, Tieslietu ministrijas un Valsts kancelejas pārstāvji.

Kriminālistikas pārvalde¹⁹ ir Valsts policijas struktūrvienība, kas uz pirmstiesas izmeklēšanas iestāžu, prokuratūras un tiesu pieprasījuma vai lēmuma pamata veic lietisko pierādījumu izpēti un sniedz atzinumus, metodisko un informatīvo palīdzību pirmstiesas izmeklēšanas iestādēm un tiesai procesuālo darbību nodrošināšanai krimināllietās un civillietās, bet atsevišķos gadījumos civiltiesisko faktu konstatēšanā arī juridiskām un fiziskām personām²⁰. Kriminālistikas pārvaldē ir divas struktūrvienības, kas veic ekspertīzes un izpēti – Ekspertīžu birojs un Reģionu birojs (skatīt 1.attēlu). Ekspertīžu birojs veic ekspertīzes un izpēti atbilstoši reģistrētām metodēm. Reģionu biroja galvenie uzdevumi ir piedalīties notikuma vietas apskatēs, apvidus teritorijas, telpas un transportlīdzekļu apskatēs, veikt priekšmetu un liķu apskates, izdarīt personu aplūkošanu un izņemt paraugus salīdzinošajai izpētei, kā arī veikt ekspertīzes un izpēti atbilstoši reģistrētām metodēm.

1.attēls. Kriminālistikas pārvaldes un Valsts tiesu ekspertīžu biroja pakļautība un galvenās funkcijas

Savukārt Valsts tiesu ekspertīžu birojs²¹ ir Tieslietu ministrijas pakļautībā esoša valsts tiešās pārvaldes iestāde, kas veic tiesu ekspertīzes kriminālprocesa, civilprocesa un administratīvā procesa ietvaros un ekspertīzes pēc juridisko un fizisko personu pieprasījuma.

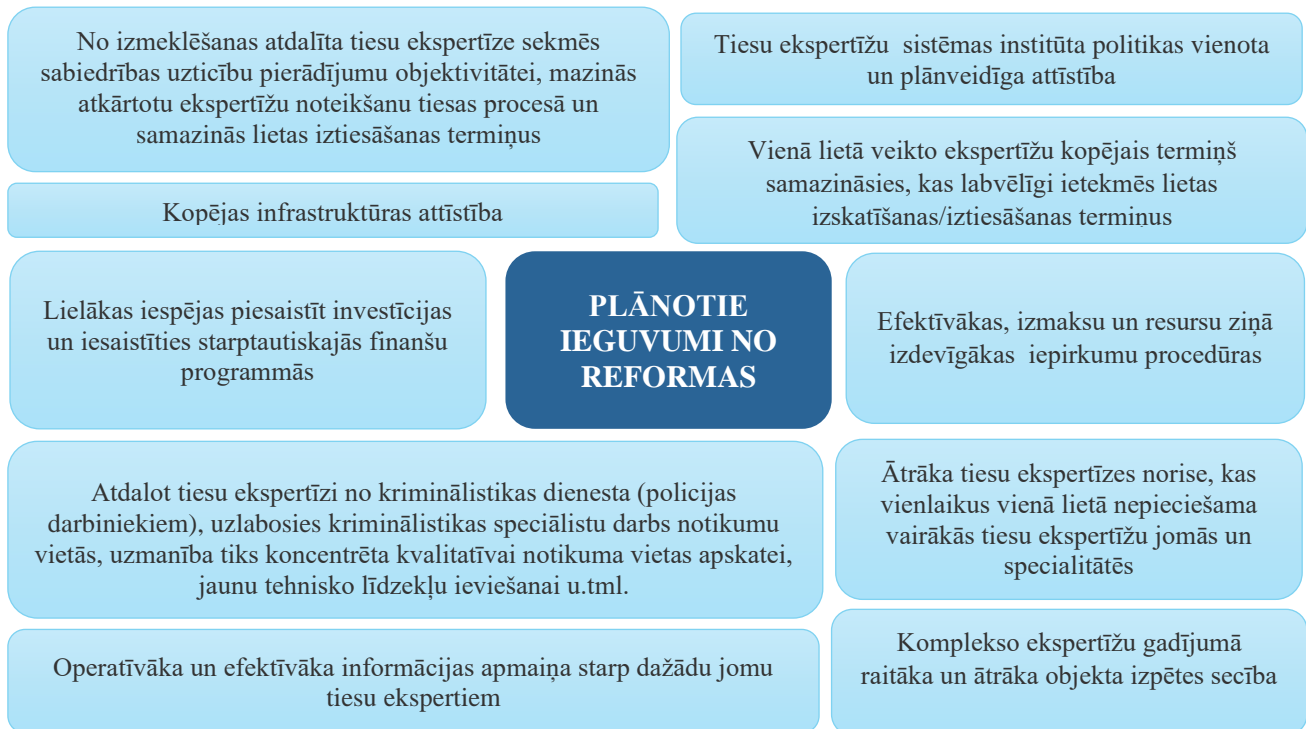
Tiesu ekspertu specialitāšu klasifikators un tiesu ekspertīžu iestāžu kompetencē esošās tiesu ekspertu specialitātes noteiktas Ministru kabineta noteikumos²². Latvijā ir noteiktas 26 tiesu ekspertīžu jomas, kuras sadalītas sīkāk 43 tiesu ekspertu specialitātēs (skatīt 2.attēlu).

2.attēls. Tiesu ekspertu jomas un specialitātes

Abas iestādes veic ekspertīzes 12 specialitātēs – daktiloskopiskā identifikācija, papillārlīniju pēdu vizualizēšana, dokumentu tehniskā izpēte, informācijas tehnoloģiju izpēte, dokumentu materiālu izpēte, metālu un sakausējumu izpēte, naftas produktu un viegli uzliesmojošo šķidrumu izpēte, šķiedru materiālu un dzīvnieku matu izpēte, šāviena pēdu ķīmiskā izpēte, rokraksta un paraksta izpēte, homoskopisko pēdu izpēte un mehanoskopisko pēdu izpēte –, taču iestādēs izmantotās metodes atšķiras.

Reformas rezultātā ir plānoti vairāki ieguvumi, kas saistīti ar ekspertīžu izpildes termiņu samazināšanos, tā samazinot arī lietu izskatīšanas/iztiesāšanas termiņus, kopējas infrastruktūras attīstību un tiesu ekspertīžu institūta attīstību kopumā (skatīt 3.attēlu).

3.attēls. Reformas rezultātā plānotie tiesu ekspertīžu institūta uzlabojumi

Konstatējumi, secinājumi, ieteikumi

1. Reformas īstenošanā netiek risinātas visas identificētās problēmas

Valsts tiesu ekspertīžu iestāžu institūta reformu paredzēts īstenot saskaņā ar *2020.gada 14.jūlija informatīvajā ziņojumā* iekļauto *Reformas pasākumu laika grafiku* (skatīt 1.pielikumu). Reformas īstenošana ir sadalīta divos posmos. Pirmā posma uzdevumi ir saistīti ar reformas uzraudzības mehānisma izveidi, tiesu ekspertu amatu pārveidošanu par darbinieku amatiem, kritēriju izstrādi pārejas periodam, tiesu ekspertu atlīdzības izlīdzināšanu, kopīgu investīciju projektu uzsākšanu un jaunu tiesu ekspertu apmācību, bet otrajā posmā ir paredzēts izveidot vienotu tiesu ekspertīžu iestādi, nostiprinot tās statusu normatīvajā regulējumā un izveidojot jaunizveidotās vienotās tiesu ekspertīžu iestādes uzraudzības padomi, tajā iekļaujot Tieslietu ministrijas, Iekšlietu ministrijas, Ģenerālprokuratūras un Augstākās tiesas pārstāvjus.

Revīzijā konstatēts, ka *Reformas pasākumu laika grafikā* nav paredzēti pasākumi vairāku *2020.gada 14.jūlija informatīvajā ziņojumā* minēto problēmjaudājumu risināšanai un reformā iesaistītās un to uzraugošās institūcijas neveic pietiekamus pasākumus, kas nodrošinātu sekmīgu tiesu ekspertīžu institūta reformas norisi.

2020.gada 14.jūlija informatīvajā ziņojumā bija norādīts, ka iestādēm vajadzētu **veikt kopīgus iepirkumus**, jo tā pasūtītais apjoms būtu lielāks un būtu iespējams saņemt labākus piedāvājumus no pretendentiem. Tomēr konkrētu uzdevumu Ministru kabinets nebija devis, tādēļ iestādes iepirkumus turpināja rīkot katra savām vajadzībām. Revīzijā konstatēts, ka, piemēram, Valsts policija 2022.gada aprīlī ir izsludinājusi divus atklātus konkursus²³ – vienu laboratorijas, kriminālistisko materiālu un inventāra iegādei Kriminālistikas pārvaldes vajadzībām un otru laboratorijas iekārtu un tehnikas tehniskajai apkopei un remontam uz diviem gadiem. Valsts tiesu ekspertīžu birojs nav piedalījies šajos iepirkumos, taču iepriekš ir rīkojis savus iepirkumus laboratorijas aprīkojuma, piederumu un materiālu iegādēm²⁴. Valsts policija nesaskatīja²⁵ lietderību rīkot kopīgus iepirkumus, jo abas iestādes izmantojot dažādas ekspertīžu metodes un laboratoriju iekārtas. Abas ekspertīžu iestādes revīzijā arī norādīja, ka nav skaidrības, vai, atrodoties dažādu ministriju pakļautībā, ir iespējams realizēt kopīgus iepirkumus.

Valsts kontroles vērtējumā minētais liecina par Kriminālistikas pārvaldes un Valsts tiesu ekspertīžu biroja nepietiekamu ieinteresētību un nepietiekamu reformas gaitas uzraudzību. Dažādas iestādes īsteno centralizētus iepirkumus gan savu un padotības institūciju funkciju nodrošināšanai, gan sadarbībā ar citām institūcijām īsteno centralizētus iepirkumus to funkciju nodrošināšanai. Piemēram, Izglītības un zinātnes ministrija ir veikusi centralizēto iepirkumu par laboratorijas materiālu iegādi, centralizētais iepirkums tika veikts arī citu institūciju (atvasināto publisko personu un zinātnisko organizāciju) funkciju nodrošināšanai²⁶. Šādi centralizēti iepirkumi nav retums arī citās institūcijās.

Turklāt, izskatot jautājumu par publisko iepirkumu centralizāciju, Ministru kabinets ir aicinājis Valsts kanceleju un ministrijas informēt ministrijas par iespējām pievienoties iepirkumiem ar vispārīgām vienošanām vai kopīgiem iepirkumiem, ko plānots izsludināt 2022. vai 2023.gadā, un aicinājis ministrijām un to padotības iestādēm kur vien iespējams izmantot iespēju pievienoties iepirkumiem ar vispārīgām vienošanām un kopīgiem iepirkumiem²⁷. Līdz ar to būtu saprātīgi sagaidāms, ka tiesu ekspertīžu iestādes plānotu un veiktu kopīgus iepirkumus funkciju nodrošināšanai.

2020.gada 14.jūlija informatīvajā ziņojumā norādīts, ka nepieciešams **ieviest vienotu tiesu ekspertīžu reģistrācijas un pārvaldes informācijas sistēmu** Kriminālistikas pārvaldē un Valsts tiesu ekspertīžu birojā, piemēram, izmantojot abās iestādēs Ekspertīžu laboratorijas informācijas sistēmu (ELIS), tomēr konkrēts uzdevums iestādēm netika dots.

Valsts policija kopš 2019.gada 22.februāra īsteno Iekšējās drošības fonda projektu Nr. VP/IDF/2018/6 “Kriminālistikas pārvaldes ekspertīžu laboratorijas informācijas sistēmas (ELIS) izveide”²⁸, kura mērķis ir izveidot un ieviest mūsdienīgām prasībām atbilstošu, kvalitatīvu un drošu ekspertīžu uzskaites sistēmu. 2021.gada janvārī Valsts tiesu ekspertīžu birojs, ņemot vērā plānoto iestāžu apvienošanu, aicināja²⁹

Kriminālistikas pārvaldi izvērtēt iespēju ELIS testēšanā iesaistīt arī Valsts tiesu ekspertīžu biroju, taču Kriminālistikas pārvalde šādu iespēju noraidīja³⁰, norādot, ka ELIS tehniskā specifikācija jau ir izstrādāta un papildu funkcionalitātes paredzēt nav iespējams.

Kriminālistikas pārvaldes vērtējumā Valsts tiesu ekspertīžu biroja interese konkrētajā ELIS izstrādes posmā bija novēlota, taču pēc projekta pabeigšanas ar papildu finansējumu ELIS varētu pielāgot arī Valsts tiesu ekspertīžu biroja vajadzībām. Valsts policija revīzijā norādīja, ka informācija no Valsts tiesu ekspertīžu biroja par kopējas ekspertīžu reģistrācijas sistēmas attīstības nepieciešamību tika saņemta tikai 2021.gada janvārī, bet līgums³¹ par informācijas sistēmas ieviešanu bija parakstīts jau 2020.gada augustā un tehniskā specifikācija tika sagatavota vēl iepriekš. Valsts policija ieskatā ELIS būs iespējams prezentēt Valsts tiesu ekspertīžu birojam tikai pēc tam, kad ELIS tiks nodota ekspluatācijā.

Revīzijā konstatēts, ka programmas izstrāde tika pabeigta 2021.gada oktobrī³². Pēc tam cita līguma ietvaros 2021.gada decembrī vēl veikti darbi, lai nodrošinātu datu apmaiņu par ekspertīzēm starp ELIS un Administratīvo pārkāpuma procesa atbalsta sistēmu (APAS). ELIS ekspluatācijā vēl nav nodota, bet 2022.gada septembrī Iekšlietu ministrijas Informācijas centrs izsludināja iepirkumu³³ par ELIS uzturēšanu un papildinājumu izstrādi uz četriem gadiem. Valsts tiesu ekspertīžu birojs nav piedalījies šajā iepirkumā, līdz ar to vismaz pagaidām ELIS papildinājumu un uzlabojumu izstrāde tiks veikta tikai Kriminālistikas pārvaldes vajadzībām.

Valsts kontroles vērtējumā jebkurā ELIS izstrādes posmā, vienojoties ar Valsts tiesu ekspertīžu biroju un piesaistot papildu finansējumu, Kriminālistikas pārvaldei bija iespēja veidot informācijas sistēmu atbilstoši abu iestāžu vajadzībām. ELIS izstrāde vienas iestādes vajadzībām un Valsts policijas revīzijā minētie argumenti, ka pirms līguma noslēgšanas par ELIS izstrādi un pirms Valsts tiesu ekspertīžu biroja vēstules saņemšanas nebija zināms, ka ir nepieciešams attīstīt kopēju ekspertīžu informācijas sistēmu, norāda uz resorisku pieeju, kas nesekmē tiesu ekspertīžu institūta attīstību un efektīvu valsts budžeta līdzekļu izlietojumu.

Reformas uzraudzības padome tikai 2022.gada 6.jūlija sēdē aicināja Iekšlietu ministriju sadarbībā ar Valsts tiesu ekspertīžu biroju un Kriminālistikas pārvaldi rast risinājumus, lai ELIS būtu iespējams izmantot Valsts tiesu ekspertīžu biroja darba uzskaitēi un vēlāk arī vienotās tiesu ekspertīžu iestādes vajadzībām.

Tāpat 2020.gada 14.jūlija informatīvajā ziņojumā norādīts, ka Kriminālistikas pārvaldes un Valsts tiesu ekspertīžu biroja savstarpējā sadarbība tiesu ekspertīzes sistēmas attīstībai ir neefektīva, jo, izmantojot dažādas tiesu ekspertīzes metodes, **vairākās tiesu ekspertīzes specialitātēs tiesu ekspertīzes pārklājas**. Neskatoties uz to, konkrēti pasākumi *Reformas pasākumu izpildes grafikā* nav paredzēti un netiek plānoti.

Valsts tiesu ekspertīžu biroja³⁴ vērtējumā pēc vienotas tiesu ekspertīžu iestādes izveides Tiesu ekspertu padomē reģistrēto metožu skaits noteikti mainīsies, jo ir jomas, piemēram, rokrakstu ekspertīzes, kurās nav pamata uzturēt divas metodes. Tieslietu ministrija un Valsts tiesu ekspertīžu birojs revīzijas gaitā norādīja, ka reformas īstenošanas laikā līdz 2025.gada 31.decembrim, kamēr nav izveidota vienotā ekspertīžu iestāde, nav iespējams izvērtēt un pārskatīt tiesu ekspertīžu specialitātes, risinot pārklāšanās jautājumu. Savukārt Iekšlietu ministrijas ieskatā³⁵ tas, ka tiek izmantotas dažādas izpētes metodes un iekārtas vienā ekspertīžu specialitātē, nodrošina iespēju pilnvērtīgāk veikt izpēti, it īpaši strīdīgos jautājumos. Šādā situācijā dažādas izpētes metodes papildina viena otru, nevis pilnībā pārklājas. Iekšlietu ministrijas ieskatā, neesot pienācīgam izvērtējumam un apvienošanas rezultātā uzstājot lietot tikai vienu metodi, var negatīvi ietekmēt ekspertīžu veida rezultāta vispusīgu pārbaudi. Vienlaikus Iekšlietu ministrija revīzijas gaitā uzsvēra, ka valstī nepieciešams veikt vispusīgu izvērtējumu par ekspertīžu specialitātēm un jomas turpmāko attīstību kopumā.

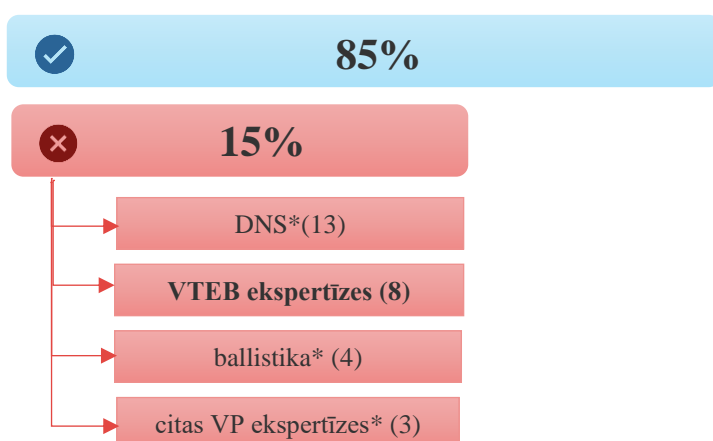
Valsts kontroles vērtējumā abām ekspertīžu iestādēm ir iespēja laikus izvērtēt un pārskatīt ekspertīžu specialitātes un pašlaik izmantotās metodes tiesu ekspertu specialitātēs, kuras abās ekspertīžu iestādēs pārklājas. Tā kā vienotās ekspertīžu iestādes izveidei paredzēts ilgs pārejas periods, tas būtu izmantojams, lai jēgpilni sagatavotos vienotās ekspertīžu iestādes darbības uzsākšanai, neatliekot problemātisko jautājumu risināšanu uz 2026.gadu vai vēlākiem gadiem. Tas ļautu mērķtiecīgāk plānot tiesu ekspertīžu institūta attīstību, attīstīt jaunas metodes un plānot apmācības tiesu ekspertu specialitātēs. Līdzšinējā

pieredze tiesu ekspertīžu jomā norāda uz to, ka ir iespējams veidot starpnozaru darba grupas, lai risinātu jautājumus saistībā ar dublējošām ekspertīžu jomām, izvērtētu un apvienotu tiesu ekspertu specialitātes, kurās objektu izpētē tiek izmantotas līdzīgas izpētes un rezultātu interpretācijas metodes, sagatavotu attiecīgus normatīvo aktu projektus u.tml³⁶.

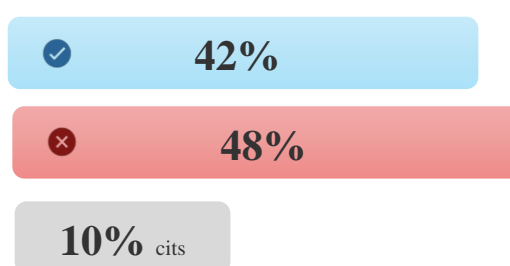
Lai noskaidrotu, kuras ekspertīžu metodes attīstāmas un kuras trūkst, abas ekspertīžu iestādes veic ikgadējās klientu aptaujas (skatīt 4.attēlu), tajā skaitā skaidrojot, vai piedāvātais ekspertīžu klāsts klientus apmierina. No iestāžu veiktajām aptaujām ir secināms, ka daļa respondentu neatšķir Valsts tiesu ekspertīžu biroja veiktās ekspertīzes no Kriminālistikas pārvaldes veiktajām ekspertīzēm, līdz ar to saņemtās atbildes aptaujas veicējam var būt nenoderīgas, bet var būt aktuālas otrai ekspertīžu iestādei.

2021.gada klientu aptauju rezultāti norāda uz to, ka Valsts tiesu ekspertīžu biroja ekspertīžu izpildes termiņi respondentus apmierina 85% gadījumu, savukārt Kriminālistikas pārvaldes klientus ekspertīžu izpildes termiņi apmierina 42% gadījumu. 20 no 28 gadījumiem, kad respondenti norādījuši, ka viņus neapmierina Valsts tiesu ekspertīžu biroja ekspertīžu izpildes termiņi, norādījuši ekspertīzes, kuras veic Kriminālistikas pārvalde (skatīt 4.attēlu). Valsts tiesu ekspertīžu birojs ir lūdzis respondentiem norādīt ekspertīžu jomas, kurās izpildes termiņi neapmierina, bet Kriminālistikas pārvalde šādu informāciju nav prasījusi.

Valsts tiesu ekspertīžu biroja aptaujas rezultāti

Kriminālistikas pārvaldes aptaujas rezultāti

* Kriminālistikas pārvaldes ekspertīzes

4.attēls. Kā jūs vērtējat ekspertīžu izpildes termiņus?

Avots: Valsts tiesu ekspertīžu biroja un Kriminālistikas pārvaldes 2021.gadā veikto klientu aptauju rezultāti.

Valsts tiesu ekspertīžu biroja un Kriminālistikas pārvaldes aptaujās piedalījušies prokuratūras, tiesu, Valsts policijas, Iekšējā drošības biroja, Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja, Ieslodzījumu vietu pārvaldes un Valsts robežsardzes pārstāvji.

Valsts tiesu ekspertīžu biroja aptaujā piedalījušies respondenti norādījuši, ka trūkst ekspertīzes par transportlīdzekļa kravas stiprināšanu, ekspertīzes noteikt automašīnas ātrumu pēc automašīnas bojājumiem, personas identifikācijas pēc videoieraksta, rokraksta izpildījuma vecuma noteikšanas u.c. Respondentiem, kas piedalījušies Kriminālistikas pārvaldes aptaujā, bijusi iespēja norādīt, vai viņus apmierina vai neapmierina piedāvāto ekspertīžu klāsts, bet nebija iespējas norādīt iemeslus šādam vērtējumam. Līdz ar to klientu aptaujas anketas būtu pilnveidojamas, lai iegūtu pēc iespējas vispusīgāku informāciju ekspertīžu metožu attīstībai.

Kopīgu klientu aptauju veikšana nodrošinātu plašāku respondentu loku, vispusīgāku skatījumu uz tiesu ekspertīžu jomā esošo problemātiku un nepieciešamiem uzlabojumiem, kā arī iespēju turpmāk plānot ekspertīžu jomas attīstību, balstoties uz ekspertīžu iestāžu klientu vajadzībām.

2. Ministru kabinets nav pienācīgi informēts par tiesu ekspertīžu institūta reformas ieviešanas gaitu

Nav izpildīti visi pasākumi, kuru izpildes termiņš bija 2021.gada 1.jūlijs

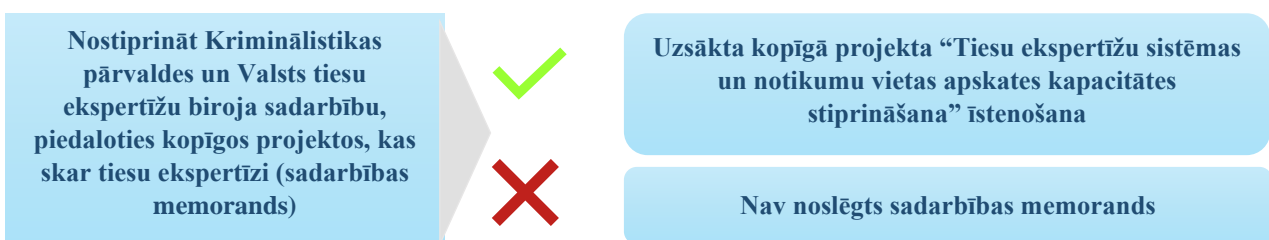
Atbilstoši Ministru kabineta dotajam uzdevumam Tieslietu ministrija sagatavoja informatīvo ziņojumu “Par tiesu ekspertīžu institūta reformas gaitu un turpmāk veicamajiem pasākumiem” (turpmāk – *2022.gada 23.marta informatīvais ziņojums*)³⁷. Tas tika publicēts 2022.gada 23.martā kā Ministru kabineta sēdē neskatāmais ziņojums, jo tajā nebija iekļauti jautājumi, par kuriem būtu nepieciešams Ministru kabineta lēmums. Tieslietu ministrija informatīvajā ziņojumā bija norādījusi, ka visas darbības, ko *Reformas pasākumu laika grafikā* bija paredzēts veikt līdz 2021.gada 1.jūlijam (skatīt 1.pielikumā pirmos astoņus pasākumus), ir izpildītas.

Tomēr revīzijā konstatētais liecina, ka *2022.gada 23.marta informatīvajā ziņojumā* norādītā informācija ir pretrunīga un maldinoša, jo kā izpildīti norādīti arī tādi pasākumi, kuru izpilde turpinās un kuri nav izpildīti. Attiecīgi informatīvā ziņojuma iesniegšanas Ministru kabinetā laikā bija izpildīti tikai četri no astoņiem pasākumiem, kuru izpildes termiņš bija 2021.gada 1.jūlijs:

- tieslietu ministrs ir apstiprinājis³⁸ Tiesu ekspertīžu institūta Reformas uzraudzības padomi;
- kriminālistikas jomas stiprināšanai Iekšlietu ministrija, Tieslietu ministrija un Veselības ministrija kopīgi īsteno Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta 2014.–2021.gada perioda programmas “Starptautiskā policijas sadarbība un noziedzības apkarošana”³⁹ projektu “Tiesu ekspertīžu sistēmas un notikumu vietas apskates kapacitātes stiprināšana”;
- Kriminālistikas pārvaldes Ekspertīžu birojā likvidētas deviņas vakantās amatpersonu ar speciālo dienesta pakāpi tiesu ekspertu amatu vietas, to vietā izveidotas deviņas darbinieku amata vietas;
- Valsts tiesu ekspertīžu biroja tiesu ekspertu civildienesta ierēdņu amata vietas no 2021.gada 1.janvāra pārveidotas par darbinieku amata vietām.

Pārējo četrus pasākumus izpilde joprojām turpinās vai arī tie nav izpildīti tā, kā sākotnēji bija paredzēts.

Līdz 2020.gada 1.septembrim bija paredzēts **nostiprināt Kriminālistikas pārvaldes un Valsts tiesu ekspertīžu biroja sadarbību, piedaloties kopīgos investīciju projektos, kas skar tiesu ekspertīzi (sadarbības memorands)**. Lai gan bija paredzēts precīzs sasniedzamais rezultāts – sadarbības memorands –, šāds sadarbības dokuments starp Kriminālistikas pārvaldi un Valsts tiesu ekspertīžu biroju nav izstrādāts un šādā veidā sadarbība nav nostiprināta (skatīt 5.attēlu).

5.attēls. Reformas pasākumu plāna 2.pasākuma izpilde

Valsts tiesu ekspertīžu biroja vērtējumā⁴⁰, noslēdzot sadarbības memorandu, ekspertīžu iestādes apņēmtos visus investīciju projektus īstenot kopīgi, nevis atsevišķi. Pretendējot uz projektu finansējumu kopīgi, pastāvētu arī lielāka iespēja to iegūt, jo būtu iespējams potenciāli nodrošināt augstākus sasniedzamos rezultātīvos rādītājus.

Reformas uzraudzības padomes sekretariāts sniedza informāciju⁴¹, ka pasākums tika atzīts par izpildītu un netika saskaņota nepieciešamība noslēgt vēl arī atsevišķu sadarbības memorandu, jo viens līgums par kopīga investīciju projekta īstenošanu tika noslēgts.

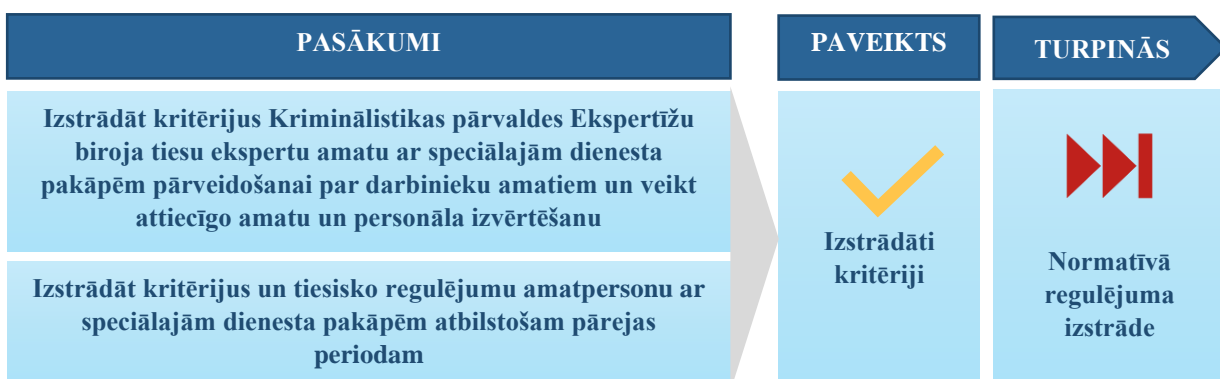
Valsts kontroles vērtējumā sadarbības memoranda vai Valsts pārvaldes iekārtas likumā⁴² paredzētās starpresoru vienošanās noslēgšana veicinātu sadarbību, pastāvīgu komunikāciju un vienotu izpratni par reformas ietvaros veicamajiem pasākumiem un to sasniedzamajiem rezultātiem, tā novēršot šobrīd konstatētās problēmas reformas īstenošanas gaitā. Revīzijā konstatēts, ka nereti informāciju par ekspertīžu iestādes īstenojamiem projektiem otra ekspertīžu iestāde uzzinājusi no publiski pieejamās informācijas, nevis apmainoties ar to savstarpēji. Rakstiski nostiprinot iestāžu sadarbības ietvaru, būtu skaidri noteikta gan informācijas apmaiņas kārtība, gan kopīgi risināmie jautājumi, panākot pēc iespējas sekmīgu reformas norisi.

Sekmīgai reformas norisei jau šobrīd būtu svarīgi iespējami daudzus procesus attīstīt kopīgi, piemēram, ekspertu apmācību vispārējos jautājumos un arī ekspertīžu specialitātēs, kas pārklājas vai ir radniecīgas.

Līdz 2021.gada 1.aprīlim bija paredzēts izpildīt divus savstarpēji saistītus pasākumus – **izstrādāt kritērijus Kriminālistikas pārvaldes Ekspertīžu biroja tiesu ekspertu amatu ar speciālajām dienesta pakāpēm pārveidošanai par darbinieku amatiem un veikt attiecīgo amatu un personāla izvērtēšanu** (1.pielikumā 6.pasākums) un arī **izstrādāt kritērijus un tiesisko regulējumu amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm atbilstošam pārejas periodam, ņemot vērā personas tiesiskās pašāvības principu** (1.pielikumā 7.pasākums).

2022.gada 23.marta informatīvajā ziņojumā norādīts, ka ir izstrādāti kritēriji un priekšlikumi normatīvo aktu grozījumiem atbilstošam pārejas periodam, ņemot vērā personas tiesiskās pašāvības principu. Vienlaikus arī norādīts, ka, lai nodrošinātu izstrādāto priekšlikumu nostiprināšanu un ieviešanu, veicami grozījumi normatīvajos aktos, kuru izstrādi nodrošinās Iekšlietu ministrija un Tieslietu ministrija atbilstoši to kompetencei.

Priekšlikumi normatīvo aktu grozījumiem ir izstrādāti⁴³, tomēr starp Iekšlietu ministriju un Tieslietu ministriju informatīvā ziņojuma sagatavošanas laikā nebija panākta vienošanās, kuros normatīvajos aktos būtu veicami attiecīgi grozījumi. Tikai 2022.gada septembrī pēc konsultācijām ar Saeimas Juridisko biroju tika panākta vienošanās sagatavot grozījumus likumā “Par izdienas pensijām Iekšlietu ministrijas sistēmas darbiniekiem ar speciālajām dienesta pakāpēm” un Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumā. Tādējādi, lai gan darbs pie normatīvo aktu izstrādes joprojām turpinās, iepriekš minētie pasākumi 2022.gada 23.marta informatīvajā ziņojumā nepamatoti tika atzīti par izpildītiem (skatīt 6.attēlu). Tāpat revīzijā netika gūts apstiprinājums tam, ka ir veikta 6.pasākumā paredzētā personāla izvērtēšana.

6.attēls. Reformas pasākumu plānā iekļautā 6. un 7.pasākuma izpilde

Līdz 2021.gada 1.aprīlim bija paredzēts arī **izvērtēt tiesu ekspertīžu funkcijas saglabāšanas iespējas reģionu līmenī**.

Kriminālistikas pārvaldē ekspertīzes veic ne tikai Kriminālistikas pārvaldes centrālajā institūcijā Ekspertīžu birojā, bet arī Reģionu birojā Rīgā, Valmierā, Gulbenē, Rēzeknē, Daugavpilī, Jelgavā, Jēkabpilī, Liepājā, Ventspilī un Kuldīgā.

2022.gada 23.marta informatīvajā ziņojumā norādīts, ka ir izvērtēts katrs Kriminālistikas pārvaldes Reģionu birojā veiktās ekspertīzes veids, tās izpildes nodrošinājums, izvērtējot, vai konkrētās ekspertīzes veikšana būtu saglabājama reģionā vai tomēr to būtu efektīvāk veikt centralizēti. Izvērtējuma rezultātā ir noteikts, kuras tiesu ekspertīžu specialitātes būtu saglabājama reģionos (skatīt 7.attēlu).

PASĀKUMS	PAVEIKTS	TURPINĀS
Izvērtēt tiesu ekspertīžu saglabāšanas iespējas reģionu līmenī	Izvērtējuma rezultātā noteikts, kuras tiesu ekspertīžu specialitātes būtu saglabājamās reģionos	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kriminālistikas pārvaldes Reģionu biroja ekspertīžu uzskaitē katrā tiesu ekspertu specialitātē ➤ Izpēte par vienotās tiesu ekspertīžu iestādes iespējām reģionos nodrošināt atbilstošu infrastruktūru reģionālo centru vajadzībām ➤ Reģionālo centru vajadzībām nepieciešamā finansējuma un tā avotu izvērtējums

7.attēls. Reformas pasākumu plānā iekļautā 8.pasākuma izpilde

Vienlaikus 2022.gada 23.marta informatīvajā ziņojumā norādīts, ka, lai lemtu par vienotās tiesu ekspertīžu iestādes reģionālo centru nodarbināto skaitlisko sastāvu un katrā reģionālajā centrā veicamo ekspertīžu jomām, vēl ir jāveic Kriminālistikas pārvaldes Reģionu birojā izdarīto ekspertīžu uzskaitē katrā tiesu ekspertu specialitātē. To būs iespējams uzsākt no 2023.gada, kad sāksies jaunizveidotās ekspertīžu uzskaites sistēmas (ELIS) izmantošana. Informatīvajā ziņojumā arī norādīts, ka jāveic infrastruktūras jautājuma izpēte un nepieciešamo risinājumu meklēšana atbilstošas infrastruktūras nodrošināšanai un pielāgošanai vienotās tiesu ekspertīžu iestādes reģionālo centru vajadzībām, nepieciešamā finansējuma un tā avotu izvērtējums.

Lai arī Iekšlietu ministrija bija saskaņojusi informatīvā ziņojuma projektu un Iekšlietu ministrijas pārstāvis piedalās Reformas uzraudzības padomes darbā, Iekšlietu ministrija revīzijā norādīja, ka ELIS izmantošanas uzsākšana nav nekādi saistīta ar informācijas par Kriminālistikas pārvaldes Reģionu birojā izdarīto ekspertīžu skaita katrā tiesu ekspertu specialitātē iegūvi, jo esošās sistēmas funkcionalitāte jau šobrīd ļauj iegūt un analizēt nepieciešamos statistikas datus. Vienlaikus revīzijā konstatēts, ka pasākuma īstenošana nenotiek – netiek lemts par vienotās tiesu ekspertīžu iestādes reģionālo centru nodarbināto skaitlisko sastāvu un katrā reģionālajā centrā veicamo ekspertīžu jomām, jo tiek gaidīts uz ELIS izmantošanas uzsākšanu.

2022.gada 23.marta informatīvajā ziņojumā kā izpildīts norādīts arī *Reformas pasākumu laika grafikā* iekļautais pasākums, kas paredz līdz 2024.gada 1.jūnijam pārveidot **Kriminālistikas pārvaldes Ekspertīžu biroja tiesu ekspertu ar speciālo dienesta pakāpi amatus par darbinieku amatiem**. Revīzijā iegūtā informācija liecina, ka reformā iesaistītās institūcijas lēmušas pasākuma izpildes termiņu mainīt no 2024.gada 1.jūnija uz 2025.gada 31.decembri. Valsts kontroles vērtējumā Tieslietu ministrija un Iekšlietu ministrija, neesot attiecīgam Ministru kabineta lēmumam, nedrīkstēja mainīt Ministru kabineta noteikto pasākuma izpildes termiņu.

Valsts kontroles vērtējumā uz to, ka bija jāsniedz jauni priekšlikumi par reformas ietvaros veicamiem pasākumiem vai jāprecizē iepriekš noteiktie pasākumi vai to termiņi, norāda reformas īstenošanas gaitā identificētie papildu pasākumi, kas jāveic, lai izpildītu *Reformas pasākumu laika grafikā* paredzēto – normatīvo aktu izstrāde amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm pārejas periodam, Kriminālistikas pārvaldes Reģionu birojā izdarīto ekspertīžu uzskaitē katrā tiesu ekspertu specialitātē, infrastruktūras jautājuma izpēte un nepieciešamo risinājumu meklēšana atbilstošas infrastruktūras nodrošināšanai un pielāgošanai vienotās tiesu ekspertīžu iestādes reģionālo centru vajadzībām, nepieciešamā finansējuma un tā avotu izvērtējums, kā arī Ministru kabinetā būtu jāvirza izskatīšanai jautājums par Kriminālistikas pārvaldes Reģiona biroja daļēju pievienošanu vienotajai tiesu ekspertīžu iestādei.

Reformas pasākumu laika grafika aktualizēšana bija svarīga, arī ņemot vērā to, ka nav tikuši ievēroti noteiktie pasākumu izpildes termiņi un vairāku pasākumu izpilde turpinās.

Revīzijā Tieslietu ministrija puda viedokli, ka Ministru kabinetam ir sniegta toreizējiem apstākļiem un pieejamajai informācijai atbilstoša informācija par uzdevuma izpildes gaitu. Tieslietu ministrijas ieskatā, lai arī informatīvajā ziņojumā ir norādīts, ka pasākumi ir izpildīti, no informatīvajā ziņojumā ietvertā pasākumu izpildes apraksta ir redzams, ka noteiktas aktivitātes saistībā ar pasākumu īstenošanu tiek turpinātas.

Nav skaidrības par pasākumu, kuru termiņš ir 2025.gada 31.decembris, īstenošanas gaitu

Ministru kabineta uzdevums⁴⁴ paredzēja Tieslietu ministrijai sagatavot un iesniegt Ministru kabinetā ziņojumu tikai par tiem pasākumiem, kas īstenojami līdz 2021.gada 1.jūlijam, tādēļ nav apkopota informācija par pārējo *Reformas pasākumu laika grafikā* iekļauto pasākumu izpildes progresu (skatīt 1.pielikumā no devītā līdz 14 pasākumam) un to, vai un kādi ir identificēti papildus risināmie jautājumi.

Ņemot vērā, ka šo pasākumu ieviešanas termiņš ir ilgs, tie ir definēti pārāk vispārīgi bez konkrētiem sasniedzamajiem rezultātiem, nav noteikti to ieviešanas starposmi, pastāv risks, ka arī turpmāk īstenojamie pasākumi var netikt paveikti paredzētajos termiņos.

Četrus *Reformas pasākumu laika grafikā* iekļautos pasākumus paredzēts īstenot līdz reformas noslēgumam, t.i., līdz 2025.gada 31.decembrim. Piemēram, ir paredzēts, ka Kriminālistikas pārvalde un Valsts tiesu ekspertīžu birojs veiks **jaunu tiesu ekspertu apmācību (arī ārvalstīs) specialitātēs, kurās ir mazs skaits tiesu ekspertu** (1.pielikuma 11.pasākums). Lai gan divi no trim *2020.gada 14.jūlija informatīvajā ziņojumā* identificētajiem riskiem vienotas tiesu ekspertīžu iestādes izveidē ir saistīti ar iespējamām izmaiņām tiesu ekspertu korpusā, revīzijā nav gūts apstiprinājums tam, kā ir plānots novērst riskus un nodrošināt šī pasākuma izpildi. Nav paredzēti pasākumi jaunu tiesu ekspertu apmācībai specialitātēs, kurās ir mazs tiesu ekspertu skaits.

2020.gada 14.jūlija informatīvajā ziņojumā norādīts, ka pieredzējušu sertificētu tiesu ekspertu zaudējums sakarā ar amata statusa maiņu var radīt risku, ka atsevišķās tiesu ekspertu specialitātēs var nebūt tiesu ekspertu. Minētais var radīt negatīvu ietekmi uz lietas izmeklēšanas un iztiesāšanas termiņiem, kā arī var nenodrošināt procesa virzītājus un tiesu ar nepieciešamajiem ekspertu atzinumiem. Revīzijā ekspertīžu iestāžu vadītāji norādīja, ka jaunu ekspertu apmācība aizņem vidēji 1,5 līdz 2 gadus.

Kriminālistikas pārvalde vairākkārt ir norādījusi, ka ir tiesu eksperti (arī ekspertīžu jomās, kur ir mazs ekspertu skaits, piemēram, specialitātē “Grāmatvedības ekspertīze”, sertificēti tikai divi Kriminālistikas pārvaldes tiesu eksperti), kas neplāno mainīt darba devēju – Valsts policiju. Lai gan šobrīd ekspertīžu iestāžu vadītāji seko līdzī tam, lai nodrošinātu nepieciešamo sertificēto ekspertu skaitu katrā no specialitātēm, situāciju abu iestāžu apvienošanas brīdī var būtiski mainīties. Piemēram, saskaņā ar Kriminālistikas pārvaldes sniegto informāciju sprādzientehniskā izpētes jomā ir sertificēti trīs eksperti, kuri strādā Kriminālistikas pārvaldes Ekspertīžu birojā un neplāno mainīt darba devēju. Šobrīd nav neviena eksperta-kandidāta šajā jomā, līdz ar to pēc ekspertīžu iestāžu apvienošanas var veidoties situācija, ka šajā jomā nav ekspertu, kas veiktu ekspertīzes, bet pieprasījums pēc šīs jomas ekspertīzēm ir nemainīgi stabils (2019.gadā veiktas 79 ekspertīzes, 2020.gadā – 77, 2021.gadā – 79).

Līdz 2025.gada 31.decembrim paredzēta vēl vairāku pasākumu izpilde, piemēram:

- vienotas tiesu ekspertīžu iestādes izveide, Kriminālistikas pārvaldes Ekspertīžu biroju pievienojot Valsts tiesu ekspertīžu birojā;
- izstrādāt normatīvos aktus vienotās tiesu ekspertīžu iestādes statusa nostiprināšanai un vienotas tiesu ekspertīžu iestādes uzraudzības padomes apstiprināšanai, tajā iekļaujot Tieslietu ministrijas, Iekšlietu ministrijas, Ģenerālprokuratūras un Augstākās tiesas pārstāvjus.

Arī šiem pasākumiem nav noteikti apakšpasākumi, starposmi vai starptermiņi, lai gan tie pēc būtības ietver vairākas secīgas darbības.

3. Kriminālistikas pārvalde un Valsts tiesu ekspertīžu birojs reformas laikā turpinājuši plānot infrastruktūras attīstību atsevišķi

Tieslietu ministrija sākusī vienotās tiesu ekspertīžu iestādes ēku kompleksa būvniecību

Lai nodrošinātu vienotas tiesu ekspertīžu iestādes izveidi, Ministru kabinets 2021.gada 10.augustā atbalstīja⁴⁵ sabiedrības ar ierobežotu atbildību “Tiesu namu aģentūra” (turpmāk – Tiesu namu aģentūra) pamatkapitāla palielināšanu, ieguldot tajā finanšu līdzekļus 5,46 milj. *euro* apmērā (2021.gadam – 402 tūkst. *euro* un 2022.gadam – 5,06 milj. *euro*).

Finansējums šim mērķim tika piešķirts Covid-19 krīzes seku pārvarēšanas un ekonomikas atlabšanas pasākumu ietvaros, lai īstenotu augstas gatavības projektu. Atbalstot finansējuma piešķiršanu augstas gatavības projektiem, Ministru kabinets ir noteicis⁴⁶, ka tiek atbalstīti ar Covid-19 krīzes pārvarēšanu un ekonomikas atlabšanu saistīti augstas gatavības projekti, kuri ir vienreizēji, terminēti un pilnībā īstenojami līdz 2022.gada beigām⁴⁷.

Tiesu namu aģentūra jau 2020.gada 5.novembrī bija noslēgusi līgumu⁴⁸ par ēku Rīgā, Invalīdu ielā (kādreizējā Rīgas Kara hospitāļa teritorijā) projektēšanu, autoruzraudzību, demontāžu, būvniecību un teritorijas labiekārtošanu kopumā par 22,63 milj. *euro*, tajā skaitā laboratoriju korpusa projektēšana un būvniecība plānota par 10,46 milj. *euro*. Līguma īstenošanai trūkstošo finansējumu paredzēts aizņemt kredītiestādē⁴⁹.

Valsts tiesu ekspertīžu birojs atrodas Rīgā, Invalīdu ielā (turpmāk – ēku komplekss Invalīdu ielā). Minētā līguma ietvaros paredzēts ēku kompleksā uzbūvēt jaunu laboratoriju korpusu ekspertīžu veikšanai un esošās ēkas atjaunot vienotās ekspertīžu iestādes biroju vajadzībām, kā arī Ieslodzījuma vietu pārvaldes vajadzībām.

Lai izpildītu Ministru kabineta nosacījumus augstas gatavības projektu īstenošanai, vienotās tiesu ekspertīžu iestādes laboratoriju korpusa projektēšana un būvniecība tika plānota⁵⁰ trīs posmos:

- līdz 2021.gada 4.ceturksnim pabeigt būvprojekta izstrādi ēkas daļas demontāžai, veikt ēkas daļas demontāžu;
- līdz 2022.gada 1.ceturksnim pabeigt būvprojekta izstrādi jaunbūvei;
- līdz 2022.gada beigām pabeigt vienotas tiesu ekspertīžu iestādes laboratoriju jaunā korpusa būvniecību.

2020.gada 14.jūlija informatīvajā ziņojumā bija norādīts, ka, lai noteiktu optimālo nepieciešamo vienotas tiesu ekspertīžu iestādes platību, ir detalizēti jāprojektē katrai tiesu ekspertīžu jomai nepieciešamā laboratorija, jāapzina izmantojamās iekārtas un to darbības nodrošināšanai nepieciešamie nosacījumi. Tomēr revīzijā iegūtā informācija norāda uz to, ka pirms ekspertīžu laboratorijas korpusa būvprojekta izstrādes nav izvērtēts, kādas ekspertīžu metodes katrā no ekspertīzes specialitātēm plānots saglabāt un kāds ir plānotais apvienotās iestādes nodarbināto skaits. Būvprojekta izstrādei par pamatu ņemti dati par pašlaik izmantotajām laboratorijas iekārtām, tām nepieciešamajām tehniskajām prasībām inženierkomunikācijām un telpu tehniskajiem rādītājiem.

Revīzijā konstatēts, ka Valsts policijas iesaiste ēku kompleksa Invalīdu ielā attīstībā līdz pat 2022.gada jūlijam nav bijusi pietiekama. Vienlaikus Kriminālistikas pārvalde attīstīja projektu, kas paredzēja rekonstruēt tās esošās telpas Rīgā, Bruņinieku ielā.

Jau 2020.gada decembrī Reformas uzraudzības padomes sēdē tika skatīts jautājums par ēku kompleksa Invalīdu ielā renovāciju un nepieciešamību Valsts policijai deleģēt pārstāvi, kas atbilstoši kompetencei piedalītos tiesu ekspertīžu laboratorijas korpusa projekta izstrādes procesā. Tomēr Valsts policija uzskatīja⁵¹, ka Reformas uzraudzības padomes locekļiem nav vienota viedokļa par reformas gaitu un sasniedzamo mērķi, tādēļ nav iespējams aprēķināt materiāltehniskās bāzes un cilvēkresursu izvietojumu

un ir priekšlaicīgi plānot ēkas Rīgā, Invalīdu ielā renovācijas pasākumus un pieaicināt Valsts policijas nodarbinātos darbam laboratorijas korpusa izstrādē.

Valsts policija 2021.gada janvārī deleģēja divus pārstāvjus sadarbībai ar Valsts tiesu ekspertīžu biroju un 2021.gada maijā⁵² iesniedza Valsts tiesu ekspertīžu birojam informāciju par iekārtām, kam nepieciešams papildu aprīkojums vai apstākļi laboratorijas telpās. Pēc tam pušu sadarbība pārtrūka un atjaunojās tikai revīzijas laikā – 2022.gada jūlijā.

Valsts tiesu ekspertīžu birojs turpināja darbu pie būvprojekta izstrādes, projekta pilnveidojumi un izmaiņas netika skatītas ar Kriminālistikas pārvaldi. 2021.gada septembrī projektā tika iesaistīta arī Tieslietu ministrijas padotības iestāde Ieslodzījuma vietu pārvalde⁵³, paredzot iespējas iestādi izvietot atjaunotajās ēkās Rīgā, Invalīdu ielā. Tā rezultātā kopējas ekspertīžu iestādes vajadzībām telpas Rīgā, Invalīdu ielā iestādes kompleksā vairs nepietiek.

Reformas uzraudzības padomē jautājums par infrastruktūras (telpu, iekārtu) nodrošināšanu un pielāgošanu vienotās tiesu ekspertīžu iestādes vajadzībām tika skatīts 2022.gada 6.jūlijā sēdē. Tika uzdots Kriminālistikas pārvaldei, Valsts tiesu ekspertīžu birojam un Tiesu namu aģentūrai (visi kopā – koordinācijas grupa) rast atbilstošāko un efektīvāko risinājumu Valsts tiesu ekspertīžu biroja un Kriminālistikas pārvaldes Ekspertīžu biroja ekspertīžu infrastruktūras izvietojumam vienotās tiesu ekspertīžu iestādes telpās ēku kompleksā Invalīdu ielā un sagatavot ziņojumu par iespējamajiem risinājumiem. Koordinācijas grupai uzdots koordinēt korpusa pielāgošanu vienotās tiesu ekspertīžu iestādes vajadzībām un reizi ceturksnī ziņot Reformas uzraudzības padomei par panākto progresu korpusa pielāgošanā.

Lai gan šobrīd koordinācijas grupa ar Tieslietu ministrijas rīkojumu ir izveidota⁵⁴, ir norādāms, ka tā izveidota vairāk nekā pusotru gadu pēc tam, kad tika uzsākta ēku kompleksa Invalīdu ielā projektēšana. Būvuzņēmējs līdz 2022.gada jūnijam faktiski jau bija veicis būvprojekta izstrādi, bet Kriminālistikas pārvalde ar izstrādāto būvprojektu līdz tam nebija iepazinusies. Iepazīstoties ar izstrādāto būvprojektu, Kriminālistikas pārvalde konstatēja⁵⁵, ka tas pamatā izstrādāts Valsts tiesu ekspertīžu biroja vajadzībām, vairākas Kriminālistikas pārvaldes Ekspertīžu biroja ekspertīžu infrastruktūrai telpas projektā nebija paredzētas vispār vai arī to platība nav pietiekama, lai izvietotu visu ekspertīžu infrastruktūru. Šobrīd plānots, ka no esošajām Kriminālistikas pārvaldes telpām uz ēku kompleksu Rīgā, Invalīdu ielā pēc vienotās tiesu ekspertīžu iestādes izveidošanas netiks pārceltas ballistikas, sprādzienbīstamības un, iespējams, arī IT jomas ekspertīzes.

Ballistikas ekspertīzēm ir nepieciešama šautuve, un Kriminālistikas pārvaldes telpās Bruņinieku ielā šautuve nesen pārbūvēta. Savukārt sprādzienbīstamās ekspertīzes nevar atrasties ēku kompleksā Invalīdu ielā, jo tas atrodas Rīgas vēsturiskajā centrā. Arī Finanšu ministrijai⁵⁶ Iekšlietu ministrija norādījusi, ka, lai gan tiesu ekspertīžu reformas ietvaros Kriminālistikas pārvaldi ir plānots pievienot Valsts tiesu ekspertīžu birojam, tomēr esošā Valsts tiesu ekspertīžu biroja ēka Invalīdu ielā, kurā pamatā izvietos vienoto tiesu ekspertīžu iestādi, nav pietiekami liela, lai tajā atrastos viss šobrīd esošais Kriminālistikas pārvaldes Ekspertīžu biroja laboratoriju klāsts, kas nepieciešams, lai īstenotu visus Latvijā nepieciešamos ekspertīžu veidus.

IT jomas ekspertīžu nodrošināšanai nav paredzētas tādas prasības, ko nevarētu nodrošināt vienotās ekspertīžu iestādes telpās, tāpēc revidenti neredz objektīvu pamatojumu tam, kāpēc IT jomas ekspertīzes nevarētu izvietot ēku kompleksa Invalīdu ielā biroju kompleksā, ko plānots pārbūvēt. Iesniedzot informāciju Valsts tiesu ekspertīžu birojam par nepieciešamajām telpām 2021.gada maijā, Kriminālistikas pārvalde bija paredzējusi, ka Infotehnisko ekspertīžu nodaļa tiks izvietota Invalīdu ielas ēku kompleksā. Bet 2022.gada septembrī Valsts tiesu ekspertīžu birojs, informējot⁵⁷ Tieslietu ministriju par koordinācijas grupas panākto vienošanos par vienotās tiesu ekspertīžu iestādes telpām, norādīja, ka IT jomas ekspertīzes paliks Bruņinieku ielā, ja tās nebūs iespējams izvietot Invalīdu ielas biroja korpusā (nepieciešami 142 m²). Tā kā biroja korpusā plānots izvietot arī Ieslodzījuma vietu pārvaldi, telpu IT jomas ekspertīzēm nepietiek.

Sākotnēji bija paredzēts, ka laboratoriju jaunā korpusa būvprojektu apstiprinās 2022.gada 1.ceturksnī un līdz 2022.gada beigām pabeigs vienotās ekspertīžu iestādes laboratoriju jaunā korpusa būvniecību. Taču

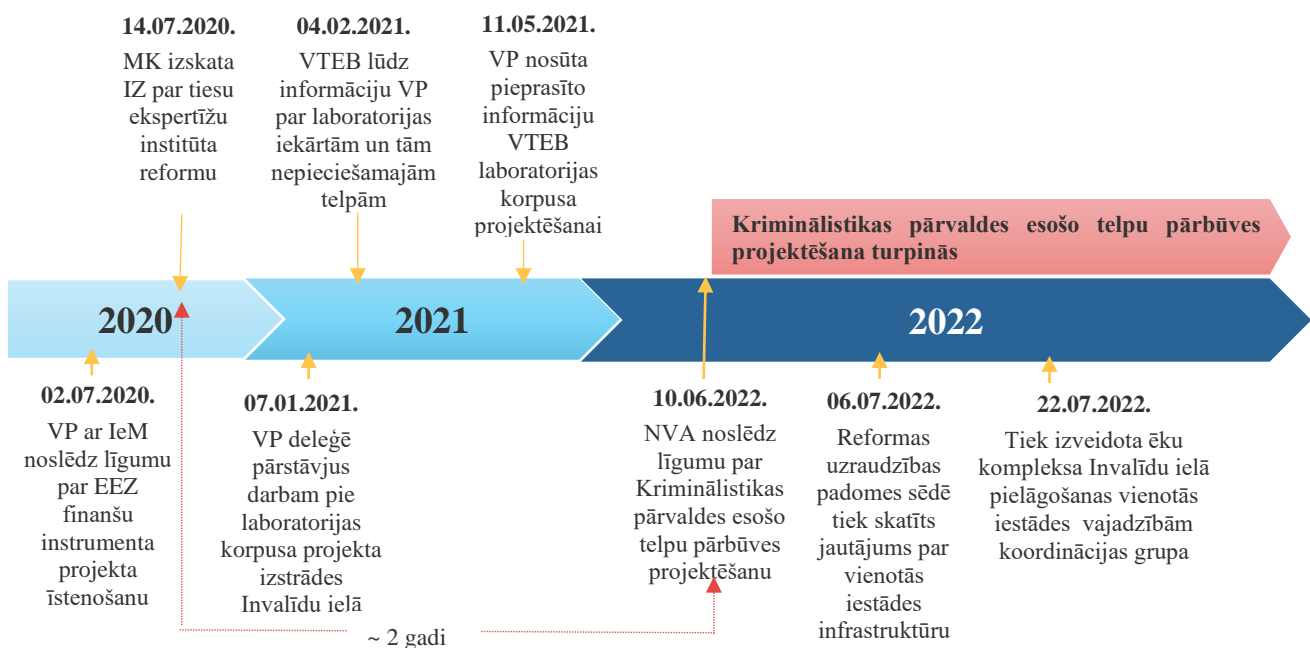
būvprojekta izstrāde ieilga un tas tika apstiprināts tikai 2022.gada oktobrī telpu lietotāju prasību maiņu un risinājumu saskaņošanas ar Tiesu namu aģentūru, Ieslodzījuma vietu pārvaldi un Valsts tiesu ekspertīžu biroju dēļ⁵⁸, kā arī saistībā ar Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes negatīvo atzinumu, kā rezultātā bija nepieciešams būtiski pilnveidot būvprojektu. Attiecīgi arī kavējas vienotās ekspertīžu iestādes laboratoriju jaunā korpusa būvniecība, kā arī Tieslietu ministrijai nepieciešams risināt jautājumu par projekta īstenošanas termiņa pagarinājumu, lai nezaudētu Ministru kabineta piešķirto finansējumu augstas gatavības projektam Covid-19 krīzes seku pārvarēšanas un ekonomikas atlabšanas pasākumu ietvaros.

Iekšlietu ministrija plāno un iegulda līdzekļus Kriminālistikas pārvaldes esošo telpu pārbūvē

Revīzijā konstatēts, ka divas nedēļas pirms Ministru kabineta lēmuma par vienotas tiesu ekspertīžu iestādes veidošanu Iekšlietu ministrija ir virzījusi projektu, kas paredz Kriminālistikas pārvaldes esošo telpu, tajā skaitā laboratoriju, pārbūvi. Valsts policija ar Iekšlietu ministriju 2020.gada 2.jūlijā Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta 2014.–2021.gada perioda programmas “Starptautiskā policijas sadarbība un noziedzības apkarošana” ietvaros noslēdza projekta līgumu par projekta “Atbalsts Valsts policijai ekonomisko noziegumu izmeklēšanas paātrināšanai un kvalitātes uzlabošanai Latvijā” (turpmāk – *Projekts*) īstenošanu. Projekta kopējās izmaksas ir plānotas 8,39 milj. *euro*, un to ir paredzēts īstenot līdz 2024.gada 30.aprīlim. Kriminālistikas pārvaldes infrastruktūras un tehniskās kapacitātes uzlabošanai no šī finansējuma paredzēti⁵⁹ 3,62 milj. *euro*.

Galvenais *Projekta* mērķis ir ātrāka un kvalitatīvāka ekonomisko noziegumu lietās aizdomās turēto un cietušo noskaidrošana, kā arī ātrāka un labākas kvalitātes dokumentu nodošana tiesai. *Projekta* ietvaros plānots rīkot seminārus par ekonomisko noziegumu izmeklēšanu, piedalīties starptautiskos semināros un konferencēs, rīkot praktiskās apmācības un pieredzes apmaiņas braucienus. Lielāko daļu finansējuma paredzēts novirzīt Valsts policijas Ekonomisko noziegumu apkarošanas pārvaldes (turpmāk – ENAP) un Kriminālistikas pārvaldes infrastruktūras un tehniskās kapacitātes uzlabošanai.

Projekta ietvaros paredzēts veikt Kriminālistikas pārvaldes telpu Rīgā, Bruņinieku ielā 72B (turpmāk – Kriminālistikas pārvaldes esošās telpas), tai skaitā laboratoriju, remontu. Būvprojekta izstrāde ir jāpabeidz 2022.gadā, bet būvniecība paredzēta – 2023.gadā un 2024.gadā.

8.attēls. Kriminālistikas pārvaldes esošo telpu pārbūves plānošanas gaita

Līgumi⁶⁰ par būvprojekta izstrādi Kriminālistikas pārvaldes esošo telpu pielāgošanai Valsts policijas vajadzībām un autoruzraudzību tika parakstīti 2022.gada 10.jūnijā, tas ir laikā, kad jau bija pagājuši divi gadi kopš Ministru kabineta lēmuma par tiesu ekspertīžu institūta reformu (skatīt 8.attēlu). Neskatoties uz to, Iekšlietu ministrija un Valsts policija nav rosinājušas veikt grozījumus noslēgtajā projekta līgumā, lai no tā apjoma izslēgtu Kriminālistikas pārvaldes esošo telpu pārbūvi, un ir turpinājušas projekta īstenošanu.

Līguma ietvaros pašlaik notiek Kriminālistikas pārvaldes esošo telpu pārbūves projektēšana, ietverot laboratorijas telpas, biroja telpas, noliktavas un tehniskās telpas. Laboratorijas telpām, piemēram, paredzēts izveidot drošu darba vides zonējumu, izbūvējot stiklota alumīnija konstrukcijas ar durvīm. Projektēšanas 1.posms (būvatļaujas ar projektēšanas nosacījumiem saņemšana) jāpaveic līdz 2022.gada 20.oktobrim, bet 2.posms (būvatļaujas ar projektēšanas nosacījumu izpildi saņemšana) jāpaveic līdz 2022.gada 30.novembrim⁶¹.

Gan saskaņā ar projekta līguma noteikumiem⁶², gan saskaņā ar finanšu instrumenta īstenošanas noteikumiem⁶³ Valsts policijai būs pienākums nodrošināt projekta rezultātu ilgtspēju, t.i., rezultāts ir jāuztur un jāizmanto tam paredzētajiem mērķiem un paredzētajā apjomā vismaz piecus gadus pēc projekta pabeigšanas. Ņemot vērā, ka projektu paredzēts pabeigt 2024.gadā, paredzams, ka projektu rezultātu ilgtspēja būs jānodrošina līdz 2029.gadam, tātad līdz šim laikam šīs telpas būs jāizmanto Kriminālistikas pārvaldes vajadzībām.

Neskatoties uz to, ka starp Iekšlietu ministriju un Tieslietu ministriju ir panākta vienošanās, ka pēc vienotās tiesu ekspertīžu iestādes izveides Kriminālistikas pārvaldes Ekspertīžu biroja laboratorijas tiks pārceltas uz ēku kompleksu Invalīdu ielā, nav pārtraukta līguma, kura ietvaros izstrādā būvprojektu esošo Kriminālistikas pārvaldes Ekspertīžu biroja telpu pārbūvei, izpilde. Kriminālistikas pārvaldes Ekspertīžu biroja telpu projektēšanas līguma kopējā līgumcena ir 108 tūkst. *euro*. Valsts kontroles vērtējumā pastāv risks, ka daļa no valsts budžeta līdzekļiem tiks izlietoti nepamatoti, jo saskaņā ar valdības lēmumu par vienotās tiesu ekspertīžu iestādes izveidi būvprojektu nav iespējams īstenot pilnā apjomā.

Saprašanās memorands par Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta ieviešanu 2014.–2021.gadā, kas noslēgts starp Latvijas Republiku un Islandi, Lihtenšteinas Firstisti un Norvēģijas Karalisti, paredz⁶⁴, ka tiek nodrošināta maksimāla pārredzamība, izsekojamība un līdzekļu pienācīgs izlietojums, kā arī labas pārvaldības principu ievērošana visos Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta 2014.–2021.gadam ieviešanas posmos. Arī Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta 2014.–2021.gada perioda vadības likums paredz⁶⁵, ka finanšu instrumenta vadībā iesaistītās institūcijas finanšu instrumenta vadībā ievēro efektivitātes, lietderības, saimnieciskuma un proporcionalitātes principu.

Valsts kontroles vērtējumā pastāv risks, ka daļa no Kriminālistikas pārvaldes Ekspertīžu biroja telpu pārbūves projektēšanas izdevumiem netiks uzskatīti par projekta attiecināmiem izdevumiem un tiem budžetā būs jārod papildu finansējums.

4. Uzraudzība pār reformas ieviešanu nav pietiekama

Saskaņā ar 2020.gada 14.jūlija informatīvajā ziņojumā paredzēto tiesu ekspertīžu institūta reformas īstenošanas uzraudzību veic Reformas uzraudzības padome, kas ir izveidota ar Tieslietu ministrijas rīkojumu⁶⁶. Padomi vada Tieslietu ministrijas valsts sekretārs, un tās sastāvā vēl ir Valsts kancelejas direktors un Iekšlietu ministrijas valsts sekretāra vietiece. Reformas uzraudzības padomes darbu organizē Tieslietu ministrijas Tiesu sistēmas politikas departaments.

Ar Reformas uzraudzības padomes lēmumu ir apstiprināts “Tiesu ekspertīžu institūta reformas uzraudzības padomes nolikums” (turpmāk – nolikums)⁶⁷, kurā padomei paredzēti uzdevumi uzraudzīt tiesu ekspertīžu institūta reformas pasākumu īstenošanu atbilstoši 2020.gada 14.jūlija informatīvajā ziņojumā noteiktajiem mērķiem un laika grafikam, kā arī veikt identificēto risku uzraudzību. Reformas uzraudzības padomei ir tiesības⁶⁸ pieprasīt un saņemt no atbildīgajām iestādēm informāciju par tiesu

ekspertīžu institūta reformas pasākumu īstenošanu, kā arī sniegt priekšlikumus atbildīgajām iestādēm par tiesu ekspertīžu institūta reformas pasākumu ieviešanu.

Divu gadu laikā (no padomes izveides dienas līdz 2022.gada 1.novembrim) ir notikušas piecas Reformas uzraudzības padomes sēdes – 2020.gada 2.oktobrī un 10.decembrī, 2021.gada 1.oktobrī, 2022.gada 6.jūlijā un 19.oktobrī, kas Valsts kontroles vērtējumā nenorāda uz regulāru reformas ietvaros paredzēto pasākumu izpildes kontroli un iesaisti problēmjautājumu risināšanā.

Tieslietu ministrijas pārstāvji revīzijas laikā pauda viedokli, ka par reformas īstenošanu noteiktajā apjomā un termiņos ir atbildīgas *Reformas pasākumu laika grafikā* noteiktās atbildīgās institūcijas un Reformas uzraudzības padome ir platforma, kurā pārrunāt identificētās problēmas un pieņemt kopīgus lēmumus par identificētajiem problēmjautājumiem. Tādēļ Reformas uzraudzības padome tiek sasaukta gadījumos, ja Kriminālistikas pārvalde un Valsts tiesu ekspertīžu birojs nespēj rast risinājumus un nepieciešams konceptuāls lēmums. Revīzijas noslēgumā Tieslietu ministrija norādīja, ka Reformas uzraudzības padome nepārtraukti uzrauga tiesu ekspertīžu institūta reformas pasākumu īstenošanu atbilstoši *2020.gada 14.jūlija informatīvā ziņojumā* noteiktajiem mērķiem un laika grafikam, kā arī veic identificēto risku uzraudzību – problēmjautājumi tiek apspriesti Reformas uzraudzības padomē un doti konkrēti uzdevumi to risināšanā.

Savukārt Iekšlietu ministrijas ieskatā neskaidrības par būtiskiem reformas īstenošanas jautājumiem rada un pienācīgu reformas risku vadību kavē tas, ka Ministru kabineta lēmuma par vienotās tiesu ekspertīžu iestādes izveidi īstenošanai Tieslietu ministrijas vadībā netika nozīmēts atbildīgais projekta vadītājs un netika izveidota projekta vadības komanda, kas ikdienā strādātu ar reformas ieviešanas jautājumiem.

Reformas uzraudzības padomes sēžu kārtībā iekļautie jautājumi atspoguļoti 2.pielikumā. Saskaņā ar tiem reformas ieviešanas gaita vērtēta četras reizes – 2020.gada oktobrī, 2021.gada oktobrī, 2022.gada jūlijā un 2022.gada oktobrī. Reformas uzraudzības padomes darbs aktivizējies, Valsts kontrolei uzsākot revīziju par tiesu ekspertīžu institūta reformas norisi. Tā kā padome nav regulāri un savlaicīgi informēta par pasākumu izpildes gaitu, tas varēja apgrūtināt arī iespējamo reformas risku identificēšanu.

Valsts kontroles vērtējumā vairāki būtiski riski reformas īstenošanas gaitā ir identificēti novēloti. Lai gan jau 2020.gada 10.decembra sēdē ir skatīts jautājums par nepieciešamību deleģēt Valsts policijas pārstāvi, kas piedalītos vienotās tiesu ekspertīžu iestādes laboratorijas korpusa projekta izstrādē, faktiski vairāk nekā pusotru gadu apvienotās tiesu ekspertīžu iestādes ēku kompleksa projektēšana notikusi bez Valsts policijas iesaistes. Tikai revīzijas laikā tika izveidota koordinācijas grupa, kurā tika iekļauti arī Valsts policijas pārstāvji un kam tika uzdots reizi ceturksnī ziņot Reformas uzraudzības padomei par panākto progresu telpu pielāgošanai vienotās tiesu ekspertīžu iestādes vajadzībām.

Līdzīgi nepietiekama Reformas uzraudzības padomes iesaiste ir bijusi arī jautājumā par Ekspertīžu laboratorijas informācijas sistēmas ELIS izstrādi. Jau *2020.gada 14.jūlija informatīvajā ziņojumā* kā viens no identificēto problēmjautājumu risināšanai nepieciešamajiem pasākumiem minēta nepieciešamība ieviest vienotu tiesu ekspertīžu reģistrācijas un pārvaldes informācijas sistēmu Kriminālistikas pārvaldē un Valsts tiesu ekspertīžu birojā, piemēram, izmantojot abās iestādēs Kriminālistikas pārvaldes ELIS, kas tiek izveidota Eiropas Savienības Iekšējās drošības fonda projekta ietvaros. Tomēr faktiski ELIS izstrādi Kriminālistikas pārvalde veica viena. Valsts tiesu ekspertīžu birojs Reformas uzraudzības padomē par šo jautājumu nebija vērsies, un līdz ar to arī nekādi priekšlikumi vai uzdevumi Kriminālistikas pārvaldei ELIS izstrādē iesaistīt arī Valsts tiesu ekspertīžu biroju nebija doti.

Valsts kontroles ieskatā aktīvāka Reformas uzraudzības padomes iesaiste būtu nepieciešama arī jautājumā par to, kā tiks nodrošināts vienotajai tiesu ekspertīžu iestādei nepieciešamais tiesu ekspertu skaits, ņemot vērā, ka jau *2020.gada 14.jūlija informatīvajā ziņojuma* sagatavošanas laikā tika identificēti riski attiecībā uz izmaiņām tiesu ekspertu korpusā, kas arī šobrīd saskaņā ar Kriminālistikas pārvaldes sniegto informāciju⁶⁹ nav mazinājušies.

Ņemot vērā, ka tiesu ekspertīžu institūta reformas ietvaros paredzēts apvienot divas dažādos resoros esošas ekspertīžu iestādes, Reformas uzraudzības padomei aktīvāk būtu jāizmanto tās nolikumā paredzētās tiesības sniegt priekšlikumus atbildīgajām iestādēm par tiesu ekspertīžu institūta reformas

pasākumu ieviešanu. Līdzšinējā reformas īstenošanas pieredze rāda, ka ekspertīžu iestādes pašas ne vienmēr spēj rast veiksmīgus risinājumus iestāžu sadarbībai. Ja Reformas uzraudzības padomei nepietiek pilnvaru sekmīgas tiesu ekspertīžu reformas īstenošanas nodrošināšanai, attiecīgu jautājumu izlemšana ir rosināma Ministru kabinetā. Turklāt Tieslietu ministrijai ir Ministru kabineta dots uzdevums informēt valdību par reformas gaitā veiktiem un turpmāk veicamiem pasākumiem, lai nodrošinātu vienotas tiesu ekspertīžu iestādes izveidi⁷⁰.

Tā kā tiesu ekspertīžu institūta reformas īstenošanai ir paredzēts piecu gadu pārejas periods, tas dod iespēju pēc iespējas labāk sagatavoties abu iestāžu apvienošanai un vienotās tiesu ekspertīžu iestādes darbības uzsākšanai, mazinot riskus, ka laikus nav veikti visi nepieciešamie sagatavošanās darbi un ka vienotā tiesu ekspertīžu iestāde nespēs pilnvērtīgi funkcionēt, jo būs grūtības savietot izmantotās informācijas sistēmas, nebūs pietiekams skaits ekspertu katrā no ekspertīžu jomām u.c.

Būtiska ir arī Reformas uzraudzības padomes iesaiste Ministru kabineta informēšanā par reformas ieviešanas gaitu un pēc vajadzības priekšlikumu par reformas pasākumu izpildes termiņu pagarināšanu vai jaunu pasākumu noteikšanu virzīšanā. Kā jau minēts iepriekš, līdz šim informācija par reformas īstenošanas gaitu Ministru kabinetam sniegta vienu reizi un Tieslietu ministrijas sagatavotais informatīvā ziņojuma projekts pirms tā iesniegšanas Ministru kabinetā Reformas uzraudzības padomē nav skatīts un nav vērtēts.

Ieteikumi

Lai nodrošinātu reformas mērķu sasniegšanu, Tieslietu ministrijai sadarbībā ar Iekšlietu ministriju:

- sagatavot un iesniegt Ministru kabinetā priekšlikumus, lai aktualizētu *Reformas pasākumu laika grafiku*, paredzot visus reformas ietvaros veicamos pasākumus, to izpildītājus un termiņus gan attiecībā uz aktuāliem izpildē esošiem pasākumiem, gan attiecībā uz papildus veicamiem pasākumiem un uzdevumiem, kas nepieciešami reformas sekmīgai norisei;
- Reformas uzraudzības padomei regulāri sekot visu *Reformas pasākumu laika grafikā* iekļauto pasākumu īstenošanas gaitai un sniegt priekšlikumus atbildīgajām iestādēm par tiesu ekspertīžu institūta reformas pasākumu ieviešanu.

Lai nodrošinātu vispusīgāku skatījumu uz tiesu ekspertīžu jomā esošo problemātiku un nepieciešamiem uzlabojumiem, kā arī iespēju turpmāk plānot ekspertīžu metožu attīstību, balstoties uz ekspertīžu iestāžu klientu vajadzībām, Tieslietu ministrijai sadarbībā ar Iekšlietu ministriju izstrādāt kopīgu klientu aptauju.

Valsts kontrole pēc revīzijas vēršīsies pie Ministru prezidenta, aicinot izvērtēt iespējas noteikt konkrētus tiesu ekspertīžu institūta reformas ietvaros veicamus pasākumus, atbildīgos par to izpildi un izpildes termiņus, kā arī noteikt pienākumu regulāri atskaitīties Ministru kabinetam par paveikto reformas ieviešanā, lai novērstu nelietderīga valsts budžeta līdzekļu izlietojuma riskus un nodrošinātu to, ka reformas īstenošanas laikā tiktu veikti nepieciešamie priekšdarbi sekmīgai vienotās tiesu ekspertīžu iestādes izveidei un darbības uzsākšanai ne vēlāk kā līdz 2025.gada 31.decembrim.

Tieslietu ministrijas viedoklis

Par veikto revīziju

Tieslietu ministrijas ieskatā revīzija ir veikta agrīnā reformas ieviešanas stadijā. Šādā stadijā ir pārāgri vērtēt rezultātus (reformas efektivitāti pret rezultātu sasniegšanu), bet var vērtēt darba procesus. Tieslietu ministrija atzīst, ka šajā stadijā ir bijušas vērā ņemamas sadarbības grūtības starp reformā iesaistītajām tiesu ekspertīžu iestādēm. Vienlaikus Tieslietu ministrija ir konstatējusi, ka tieši revīzijas laikā sadarbība ir ievērojami uzlabojusies un iestādes iesaistes pakāpe vērā ņemami pieauga, kā rezultātā attiecīgi izdevās panākt vienošanos reformai būtiskos jautājumos. Tajā pašā laikā Tieslietu ministrijai joprojām ir pamatotas bažas, ka no reformā iesaistītās iestādes puses tiks veiktas darbības, lai panāktu, ka valdība atkārtoti skata vienotās tiesu ekspertīžu iestādes izveides jautājumu pēc būtības, panākot reformas apturēšanu vai konceptuālu virziena maiņu.

Atbilstoši Reformas pasākuma plānā tiesu ekspertīžu institūta reformas īstenošanai veicamo darbību laika grafikam, tiesu ekspertīžu institūta reformai ir jānoslēdzas 2025.gada 31.decembrī, ar vienotas tiesu ekspertīžu iestādes izveidi, Valsts tiesu ekspertīžu birojam pievienojot Valsts policijas Kriminālistikas pārvaldes Ekspertīžu biroju. Tieslietu ministrijas ieskatā ir pārāgri novērtēt to pasākumu izpildi, kuri ieviešami līdz 2025.gada beigām, izdarot secinājumus par konkrēto jautājumu virzību. Piemēram, Reformas uzraudzības pasākuma plānā uzdevumam – jaunu tiesu ekspertu apmācība specialitātēs, kurās ir mazs tiesu ekspertu skaits – kā līdzatbildīgas iestādes noteiktas gan Valsts policija (Valsts policijas Kriminālistikas pārvalde), gan Valsts tiesu ekspertīžu birojs. Lai arī Valsts kontrole izdara konstatējumu, ka šobrīd jaunu tiesu ekspertu apmācības īsteno katra iestāde atsevišķi, tajā pašā laikā, Valsts kontroles ieskatā, nav paredzēti pasākumi jaunu tiesu ekspertu apmācībai specialitātēs, kurās ir mazs tiesu ekspertu skaits. Nav tādu rīku, kas 100% garantētu šodien esošo ekspertu izvēli arī 2025.gada decembrī, tādējādi trīs gadus pirms minētā termiņa objektīvi nav iespējams sniegt novērtējumu par esošo pasākumu īstenošanas pietiekamību, lai uz 2026.gada 1.janvāri nodrošinātu pietiekamu ekspertu skaitu.

Vienlaikus vēlamies uzsvērt, ka atsevišķu jautājumu risināšana ir iespējama tikai pēc vienotas tiesu ekspertīžu iestādes izveides. Valsts kontrole, izsakot pieņēmumu, ka jau šobrīd, neatliekot problemātisko jautājumu risināšanu uz 2026.gadu vai vēlākiem gadiem, ir risināms jautājums saistībā ar dublējošām ekspertīžu jomām, izvērtējot un apvienojot tiesu ekspertu specialitātes, kurās objektu izpētē tiek izmantotas līdzīgas izpētes un rezultātu interpretācijas metodes, Valsts kontrole nav ņēmusi vērā faktoru, ka tiesu ekspertīžu metodes tiek izstrādātas, pamatojoties uz iestādes rīcībā esošajām iekārtām un izpētes mērķiem. Ja iestādes eksperts strādā ar attiecīgo metodi, tai ir jābūt aktuālai jebkurā brīdī, kad tā tiek izmantota, jo metodes izmantošanas rezultāts ir tiesu eksperta atzinums, kuram var būt nozīmīga loma tiesību uz taisnīgu tiesu īstenošanā (kā pirmstiesas procesā, tā tiesā). Tiesu ekspertīzes metode ir gatava lietošanai ekspertīzē tikai pēc tās validācijas, kuru veic attiecīgās iestādes tiesu eksperti un reģistrācijas Tiesu ekspertu padomē. Šobrīd ekspertīžu metožu izstrāde notiek abās iestādēs, jo tiesu ekspertīzes metode ir attiecīgā eksperta darba procesa apraksts, kurā ir svarīgi, piemēram, ar kādām iekārtām un reaģentiem strādā eksperts un citi faktori. Nav pieļaujams, ka eksperts strādā ar faktiskajai situācijai neatbilstošu metodi, respektīvi, nav iespējama situācija, kurā metode, ko eksperts izmanto un izmantos arī turpmāk, netiek atzīta par aktualizējamu, lai gan ir mainījušies faktiskie apstākļi metodes aprakstā (izmantotie reaģenti, procesi, u.c.). Tiesu ekspertīžu metožu apvienošana ir jaunās iestādes kompetence, jo abas iestādes ir akreditētas atbilstoši ISO 17025 standartam, un, lai metodes apvienotu, ir jāveic noteikts pasākumu kopums, ko veic iestāde, kas pakļauta akreditācijai.

Par revīzijas secinājumiem

Tieslietu ministrija respektē, ka Valsts kontrolei ir atšķirīgs viedoklis par atsevišķu tiesu ekspertīžu institūta reformas īstenošanai veicamo darbību laika grafikā iekļauto uzdevumu izpildes saturu vai formu,

un to, kāds rezultāts revidentu ieskatā būtu bijis sagaidāms, lai uzdevumu tiesu ekspertīžu institūta reformas īstenošanai veicamo darbību laika grafikā noteiktajam atzītu par izpildītu. Tomēr fakts, ka Valsts kontroles revidentiem ir atšķirīgs viedoklis par uzdevuma izpildes saturu vai formu, nav pamats apgalvojumam, ka Tieslietu ministrijas sniegtā informācija ir bijusi maldinoša vai pretrunīga. Tieslietu ministrija Starpposma informatīvo ziņojumu Ministru kabinetam sagatavoja atbilstoši Ministru kabineta dotajam uzdevumam, balstoties uz tās rīcībā esošo informāciju un ziņām, kas iegūtas no atbildīgajām institūcijām, atbilstoši Tiesu ekspertīžu institūta reformas uzraudzības padomē skatītajiem jautājumiem un pieņemtajiem lēmumiem. Sagatavotais Starpposma informatīvā ziņojuma projekts pirms virzības saskaņošanai Vienotā tiesību aktu projektu izstrādes un saskaņošanas portāla, komentāru sniegšanai tika nosūtīts Tiesu ekspertīžu institūta reformas uzraudzības padomes locekļiem un Tiesu ekspertīžu institūta reformas uzraudzības padomes darbā pieaicinātajam personām. Pēc tam Starpposma informatīvā ziņojuma projekts tika virzīts saskaņošanai ar atbildīgajām institūcijām Vienotajā tiesību aktu projektu izstrādes un saskaņošanas portālā. Saskaņošanas ietvaros netika saņemti iebildumi par uzdevuma izpildes statusu vai par uzdevumu izpildi sniegtās informācijas neatbilstību faktiskai situācijai. Ja kāds no reformā iesaistīto iestāžu pārstāvjiem, neskatoties uz ekspertu grupā veikto izvērtējumu un Tiesu ekspertīžu reformas uzraudzības padomes sēdē pieņemto lēmumu, tomēr mainījis savu viedokli un attiecīgi paudis veiktajiem pasākumiem pretēju viedokli revidentiem, tad Tieslietu ministrija ieskatā tas nerada pamatu izdarīt secinājumus, ka Tieslietu ministrija sniegusi maldinošu informāciju, liedzot Ministru kabinetam jēgpilni iesaistīties ar reformas īstenošanu saistīto jautājumu izlemšanā.

Par revīzijas ieteikumiem

Valsts kontroles ieteikumi ir saprotami, tie sniedz Valsts kontroles kā neatkarīgas revīzijas (audita) iestādes redzējumu par darbībām, kas papildu tiesu ekspertīžu institūta reformas īstenošanai veicamo darbību laika grafikā noteiktajam veicamas sekmīgai vienotas tiesu ekspertīžu iestādes izveidei un darbības uzsākšanai. Tieslietu ministrija ieviesīs revīzijas ziņojumā ietvertos ieteikumus, lai uzlabotu tiesu ekspertīžu institūta reformas virzības gaitu. Kā jau minēts iepriekš, revīzijas laikā bija vērojama sadarbības procesu starp reformā iesaistītajām iestādēm uzlabošanās. Tieslietu ministrija cer, ka šāda aktīva iesaiste Ministru kabineta noteiktā rīcības virziena īstenošanā no iestāžu puses saglabāsies arī turpmāk.

Par revīzijas ieteikumu ieviešanu

Lai nodrošinātu reformas mērķu sasniegšanu, Tieslietu ministrijai atbilstoši Valsts kontroles definētajiem ieteikumiem, plāno veikt šādas darbības:

- sadarbībā ar Iekšlietu ministriju sagatavot un iesniegt apstiprināšanai Ministru kabinetā aktualizētu Vienotas tiesu ekspertīžu iestādes reformas ieviešanai nepieciešamo pasākumu plānu. Termiņš: 2023.gada 1.jūlijs.
- veikt grozījumus Tiesu ekspertīžu institūta reformas uzraudzības padomes nolikumā, nosakot, ka Tiesu ekspertīžu institūta reformas uzraudzības padomes sēdes sasaukamas ne retāk kā reizi ceturksnī. Termiņš: 2023.gada 1.februāris.
- sadarbībā ar Iekšlietu ministriju sagatavota un Valsts tiesu ekspertīžu biroja un Valsts policijas Kriminālistikas pārvaldes veikta klientu aptauja. Termiņš: 2023.gada 1.oktobris.

Papildus minētajam Tieslietu ministrija ir aicinājusi Iekšlietu ministriju uz ciešāku sadarbību reformas ieviešanā, tajā skaitā ierosinot Tieslietu ministrijas vadībā veidot ekspertu fokusgrupu (*task force*), kurā būtu pārstāvēti abu apvienojamo tiesu ekspertīžu iestāžu pārstāvji un kas aktīvi piedalītos reformas modeļa detalizācijā (piemēram, iestādes struktūras definēšana, u.c.) un ieviešanā. Tieslietu ministrijas ieskatā reformas mērķu sasniegšanai ir būtiska abu resoru līdzvērtīga un atbildīga iesaiste reformas īstenošanas jautājumos.

Iekšlietu ministrijas viedoklis

Iekšlietu ministrija atzīmē, ka revīzijas ziņojumā pamatā ir atspoguļota faktiskā situācija tiesu ekspertīžu institūta reformas norisē. Iekšlietu ministrijas ieskatā veiktā revīzija ir aktuāla un, iespējams, tās agrāka norise būtu sekmējusi noteiktu reformas procesa trūkumu savlaicīgāku identificēšanu. Tieši pēc Valsts kontroles pārstāvju vizītes Valsts policijā 2022.gada jūnijā uzlabojās komunikācija un sadarbība ar Valsts tiesu ekspertīžu biroju, kā rezultātā Valsts policijas Kriminālistikas pārvalde tika aicināta uz pārrunām, jauno telpu plānu izskatīšanu un koriģēšanu, vienlaikus tika ņemti vērā Valsts policijas Kriminālistikas pārvalde iebildumi un precizējumi attiecībā uz laboratoriju un darba telpu plānošanas specifiku, kā arī tika aktualizēta informācija par iespējamiem riskiem. Vienlaikus vēlamies norādīt, ka Valsts policija pretēji ziņojumā norādītajam līdz 2022. gada jūnijam netika aicināta iesaistīties ēku kompleksa Invalīdu ielā attīstībā.

Saistībā ar Valsts kontroles konstatēto problēmu iemesliem, ja turpinātu īstenot reformu ar līdzšinējo pieeju, reformas mērķi netiktu sasniegti: ekspertīžu izpildes termiņi nesamazinātos un ar lielu ticamību būtiski samazinātos strādājošo valsts tiesu ekspertu skaits dažādās specialitātēs.

Kas attiecas uz revīzijā izteiktajiem ieteikumiem, Iekšlietu ministrija un Valsts policija ir gatavas Tieslietu ministrijas vadībā iesaistīties detalizētāka tiesu ekspertīžu iestāžu reformas pasākumu plāna sagatavošanā un ekspertīžu iestāžu problemātikas un vajadzību apzināšanā, izstrādājot kopīgu klientu aptauju, lai nodrošinātu praksē balstītu ekspertīžu metožu attīstību.

Revīzijas raksturojums, kritēriji un metodes

Revīzijas mērķis

Revīzijas mērķis – pārlicināties, vai valsts tiesu ekspertīžu iestāžu institūta reforma tiek veikta atbilstoši Ministru kabinetā lemtajam.

Juridiskais pamatojums

Atbilstības revīzija “Tiesu ekspertīžu institūta reformas izvērtējums” ir veikta, pamatojoties uz Valsts kontroles Otrā revīzijas departamenta 02.06.2022. revīzijas grafiku Nr.2.4.1-25/2022.

Revīziju veica revīzijas grupas vadītāja vecākā valsts revidente Sarmīte Baltusa un vecākā valsts revidente Diāna Žunna.

Revidentu un revidējamās vienības atbildība

Valsts kontroles revidenti ir atbildīgi par revīzijas ziņojuma sniegšanu, kas pamatojas uz revīzijas laikā gūtiem atbilstošiem, pietiekamiem un ticamiem revīzijas pierādījumiem.

Iekšlietu ministrija un tās padotības iestāde Valsts policija, Tieslietu ministrija un tās padotības iestāde Valsts tiesu ekspertīžu birojs ir atbildīgi par normatīvo aktu ievērošanu un revidentiem sniegtās informācijas patiesumu.

Revīzijas apjoms

Revīzija ir veikta saskaņā ar Latvijas Republikā atzītiem starptautiskajiem revīzijas standartiem. Revīzija plānota un veikta tā, lai izvērtētu, vai:

- tiesu ekspertīžu institūta reforma ir plānota tā, lai nodrošinātu nepieciešamo reformas pabeigšanu plānotajā apjomā un termiņos;
- Reformas uzraudzības padome veic kvalitatīvu reformas uzraudzību un nodrošina visas tās nolikumā noteiktās funkcijas;
- Ministru kabinets ir informēts par tiesu ekspertīžu institūta reformas ieviešanas gaitu;
- Kriminālistikas pārvaldes un Valsts tiesu ekspertīžu biroja infrastruktūras attīstība notiek, ievērojot reformas mērķi – vienotas tiesu ekspertīžu iestādes izveide.

Revīzija veikta par laika posmu no 01.01.2021. līdz 30.06.2022. Pilnīga priekšstata iegūšanai informācija apkopota arī par laiku ārpus minētā perioda.

Revīzijas apjomā iekļauta:

- Tieslietu ministrija un Iekšlietu ministrija, kuras pārstāvji iekļauti Reformas uzraudzības padomē, kas tika izveidota, lai veiktu reformas pasākumu laika grafikā minēto aktivitāšu izpildes kontroli un iespējamo risku analīzi;
- Valsts policija un Valsts tiesu ekspertīžu birojs – vienoto tiesu ekspertīžu iestādi plānots izveidot, Valsts policijas struktūrvienību – Kriminālistikas pārvaldes Ekspertīžu biroju – pievienojot Valsts tiesu ekspertīžu birojam.

Papildus informācija iegūta no Finanšu ministrijas kā Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta 2014.–2021.gadam vadošās iestādes – revīzijā lūgts Finanšu ministrijas viedoklis, vai projekta “Atbalsts Valsts policijai ekonomisko noziegumu izmeklēšanas paātrināšanai un kvalitātes uzlabošanai Latvijā” ietvaros paredzētā Valsts policijas Kriminālistikas pārvaldes pašreizējo telpu renovācija atbilst finanšu instrumenta ieviešanas nosacījumiem. Tāpat revīzijas laikā no Tiesu namu aģentūras iegūta informācija par ēku kompleksa Rīgā, Invalīdu ielā projektēšanas un būvniecības gaitu.

Revīzijas ierobežojumi

Revīzijā netika analizēts viss tiesu ekspertīžu institūts Latvijā, t.sk. netika atkārtoti vērtēts izvēlētais reformas īstenošanas variants, t.i., netika vērtēts, vai izvēlētais variants, pievienojot Kriminālistikas pārvaldes Ekspertīžu biroju Valsts tiesu ekspertīžu birojam, ir optimālākais variants tiesu ekspertīžu institūta reformai Latvijā. Netika vērtēta arī citu valstu pieredze tiesu ekspertīžu institūta reformas kontekstā. Attiecīgos izvērtējumus jau iepriekš ir veikušas vairākas darba grupas, kurās ir bijuši iekļauti attiecīgās jomas speciālisti, tāpēc revīzijā šāds izvērtējums atkārtoti netika veikts.

Revīzijas metodes

Revīzijā izmantotas šādas galvenās metodes:

- ar revidējamo jautājumu saistīto dokumentu un informācijas analīze, tajā skaitā Ministru kabinetā skatīto informatīvo ziņojumu analīze;
- intervijas un sarakste ar revidējamo vienību un revīzijas apjomā iekļauto institūciju pārstāvjiem;
- Reformas uzraudzības padomes sēžu protokolu un sēdēs izskatīto dokumentu analīze.

Būtiskākie vērtēšanas kritēriji

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Kritērijs ir sasniegts / nav sasniegts / sasniegts daļēji
Revīzijas galvenais jautājums: vai valsts tiesu ekspertīžu iestāžu institūta reforma tiek veikta atbilstoši Ministru kabinetā lemtajam?		
1. Vai tiesu ekspertīžu institūta reforma ir plānota tā, lai nodrošinātu nepieciešamo reformas pabeigšanu plānotajā apjomā un termiņos?	<i>Reformas pasākumu laika grafikā ir paredzēti pasākumi visu 2020.gada 14.jūlija informatīvajā ziņojumā norādīto problēmjautājumu risināšanai.</i>	⊗ Kritērijs nav sasniegts 2020.gada 14.jūlija informatīvajā ziņojumā norādīts uz nepieciešamību veikt kopīgus iepirkumus, izstrādāt vienotu tiesu ekspertīžu reģistrācijas un pārvaldes informācijas sistēmu, kā arī norādīts uz to, ka vairākās tiesu ekspertu specialitātēs tiesu ekspertīzes pārklājas, bet konkrēti pasākumi <i>Reformas pasākumu laika grafikā</i> šo problēmjautājumu risināšanai nav iekļauti.
	Tiesu ekspertīžu institūta reformas īstenošanai veicamo darbību laika grafiks tiek aktualizēts atbilstoši reformas īstenošanas gaitai, konstatētajām problēmām pasākumu izpildē un pieņemtajiem lēmumiem identificēto problēmu risināšanai.	⊗ Kritērijs nav sasniegts Tiesu ekspertīžu institūta reformas īstenošanai veicamo darbību laika grafiks nav aktualizēts, lai gan reformas īstenošanas gaitā konstatēti papildus veicami uzdevumi un vairāku pasākumu izpilde turpinās pēc <i>Reformas pasākumu laika grafikā</i> norādītā termiņa.
	<i>Reformas pasākumu laika grafikā</i> paredzētie pasākumi ir skaidri definēti, nosakot gan sasniedzamos rezultātus, gan izpildītājus.	⊗ Kritērijs izpildīts daļēji Reformas pasākumu laika grafikā iekļautajiem pasākumiem ir noteikti izpildītāji un termiņi, taču daļā gadījumu pasākumi ir formulēti vispārīgi un nav skaidri identificējams sasniedzamais rezultāts, piemēram, paredzēts veikt jaunu tiesu ekspertu apmācības tiesu ekspertīžu specialitātēs, kurās ir mazs skaits tiesu ekspertu, bet nav skaidrs, kā tieši šis pasākums tiks īstenots.
	Reformas ietvaros ir paredzēti pasākumi, lai risinātu tādu ekspertīžu pieejamību, kas ir aktuāla kriminālprocesos, administratīvajos procesos un civilprocesos.	⊗ Kritērijs izpildīts daļēji <i>2020.gada 14.jūlija informatīvajā ziņojumā</i> pie reformas īstenošanas ieguvumiem norādīts, ka kopējais ekspertīžu gaidīšanas ilgums samazināsies. Tomēr reformas īstenošanas ietvaros nav paredzēts pārskatīt ekspertīžu metodes ekspertīžu specialitātēs, kuras Kriminālistikas pārvaldē un Valsts tiesu

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Kritērijs ir sasniegts / nav sasniegts / sasniegts daļēji
2. Vai Reformas uzraudzības padome veic kvalitatīvu reformas uzraudzību un nodrošina visas tās nolikumā noteiktās funkcijas?	Reformas uzraudzības padome veic visas tai nolikumā noteiktās funkcijas, riski tiesu ekspertīžu institūta reformas īstenošanai ir apzināti, laikus tiek sniegti atbildīgajām institūcijām priekšlikumi problēmjaudājumu risināšanai.	<p>ekspertīžu birojā pārklājas, neskatoties uz to, ka ir jomas, piemēram, rokrakstu, kur nav pamata uzturēt divas metodes.</p> <p>⊖ Kritērijs izpildīts daļēji Reformas uzraudzības padome veic <i>Reformas pasākumu laika grafikā</i> iekļauto pasākumu uzraudzību, tomēr pašreizējā reformas īstenošanas gaita norāda uz to, ka riski tiesu ekspertīžu institūta reformas īstenošanai tiek apzināti novēloti, piemēram, uzsākot revīziju, tika konstatēts, ka ekspertīžu iestādes attīsta paralēli divus infrastruktūras objektus ekspertīžu laboratoriju vajadzībām, neskatoties uz to, ka līdz 2025.gada 31.decembrim plānots izveidot vienotu tiesu ekspertīžu iestādi. Tikai revīzijas gaitā Reformas uzraudzības padome iesaistījās aktīvi attiecīgā jautājuma risināšanā, izveidojot ēku kompleksa Invalīdu ielā attīstības koordinācijas grupu un uzdodot tai pienākumu regulāri – reizi ceturksnī – atskaitīties par infrastruktūras attīstības gaitu.</p>
	Atbildīgajās institūcijās ir noteikti konkrēti uzdevumi, izpildes termiņi un atbildīgās amatpersonas reformas pasākumu izpildei. Ir izveidots un darbojas uzraudzības mehānisms, kas nodrošina regulāru atbildīgo institūciju vadības un Reformas uzraudzības padomes informēšanu par pasākumu izpildes progresu.	<p>⊖ Kritērijs izpildīts daļēji <i>Reformas pasākumu laika grafikā</i> iekļautajiem pasākumiem, kā arī atsevišķiem Reformas uzraudzības padomes dotajiem uzdevumiem noteikti izpildītāji un termiņi. Tomēr revīzijā netika identificēts uzraudzības mehānisms, kas nodrošina regulāru atbildīgo institūciju vadības un Reformas uzraudzības padomes informēšanu par pasākumu izpildes progresu.</p>
	Regulāri tiek veikts izvērtējums par reformas pasākumu izpildi pēc būtības un pieņemti lēmumi par nepieciešamajiem risinājumiem reformas veiksmīgai pabeigšanai.	<p>⊖ Kritērijs izpildīts daļēji Lai gan trīs no piecām līdz šim notikušajām Reformas uzraudzības padomes sēdēm iekļauts jautājums par tiesu ekspertīžu institūta reformas gaitu, faktiski šī jautājuma izskatīšanas laikā tiek izskatīti tikai sēdes dalībnieku pieteiktie jautājumi, bet visu <i>Reformas pasākumu laika grafikā</i> iekļauto pasākumu izpildes gaita pēc būtības netiek pārrunāta.</p>
3. Vai Ministru kabinets ir informēts par tiesu ekspertīžu institūta reformas ieviešanas gaitu?	Tieslietu ministrija ir izpildījusi Ministru kabineta uzdevumu ⁷¹ izstrādāt un līdz 2021.gada 31.decembrim iesniegt izskatīšanai Ministru kabineta ziņojumu par to pasākumu rezultātiem, kas īstenojami līdz 2021.gada 1.jūlijam, un turpmāk veicamajiem pasākumiem, lai izveidotu vienotu tiesu ekspertīžu iestādi.	<p>⊗ Kritērijs nav sasniegts Tieslietu ministrija ir sagatavojusi informatīvo ziņojumu par reformas pasākumu, kuru izpildes termiņš bija līdz 2021.gada 1.jūlijam, izpildi. Tomēr informatīvajā ziņojumā sniegta pretrunīga informācija par pasākumu izpildes gaitu, kā arī nav paredzēti priekšlikumi, kam nepieciešams Ministru kabineta lēmums, tādēļ informatīvais ziņojums nav skatīts Ministru kabineta sēdē.</p>
4. Vai Kriminālistikas pārvaldes un Valsts tiesu ekspertīžu biroja	Izstrādājot būvprojektu ekspertīžu laboratoriju korpusa būvniecībai Rīgā, Invalīdu ielā, telpu skaits, veids un specifika ir paredzēts atbilstoši apvienotās iestādes	<p>⊗ Kritērijs nav sasniegts Pirms ekspertīžu laboratorijas korpusa būvprojekta izstrādes nav izvērtēts, kāds būs apvienotās iestādes plānotais nodarbināto skaits, kādas ekspertīžu specialitātes un metodes plānots saglabāt.</p>

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Kritērijs ir sasniegts / nav sasniegts / sasniegts daļēji
infrastruktūras attīstība notiek, ievērojot reformas mērķi – vienotas tiesu ekspertīžu iestādes izveide?	plānotajam nodarbināto skaitam, veicamajām ekspertīzēm konkrētās ekspertīžu specialitātēs un izvēlētajām ekspertīžu metodēm.	Būvprojekta izstrādei par pamatu ņemti dati par pašlaik izmantotajām laboratorijas iekārtām, tām nepieciešamajām tehniskajām prasībām gan inženierkomunikācijām, gan telpu tehniskajiem rādītājiem.
	Kriminālistikas pārvalde neattīsta esošo infrastruktūru, neplāno esošo telpu uzlabojumus un nav iesaistījies citos projektos, kuros ir izvirzītas prasības ilgtermiņā nodrošināt uzlabojumu izmantošanu Kriminālistikas pārvaldes funkciju izpildei.	⊗ Kritērijs nav sasniegts Lai gan Kriminālistikas pārvaldes Ekspertīžu biroju plānots līdz 2025.gada 31.decembrim pārcelt uz ēku kompleksu Invalīdu ielā (vienotās tiesu ekspertīžu iestādes telpām), tā piedalās projektā, kurā ir plānota esošo telpu pārbūve, ir noslēgts projektēšanas līgums, kura ietvaros notiek būvprojekta izstrāde, kuru varēs realizēt tikai daļēji.

Sektora vadītāja

Kaiva Skalbiņa

Departamenta direktore

Kristīne Jaunzeme

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI
PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Termini un skaidrojumi

Saīsinājums/ termiņš	Skaidrojums
2020.gada 14.jūlija informatīvais ziņojums	Informatīvais ziņojums "Par tiesu ekspertīžu institūta reformas ieviešanas iespēju izvērtējumu", kas Ministru kabinetā tika skatīts 2020.gada 14.jūlijā ⁷²
2022.gada 23.marta informatīvais ziņojums	Informatīvais ziņojums "Par tiesu ekspertīžu institūta reformas gaitu un turpmāk veicamajiem pasākumiem", kas publicēts 2022.gada 23.martā ⁷³
EEZ	Eiropas Ekonomikas zona
ELIS	Ekspertīžu laboratorijas informācijas sistēma
ENAP	Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Ekonomisko noziegumu apkarošanas pārvalde
Ēku komplekss Invalīdu ielā	Ēku komplekss Rīgā, Invalīdu ielā 1, kur pašlaik izvietots Valsts tiesu ekspertīžu birojs
IeM	Iekšlietu ministrija
MK	Ministru kabinets
Kriminālistikas pārvalde	Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Kriminālistikas pārvalde
Kriminālistikas pārvaldes esošās telpas	Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Kriminālistikas pārvaldes esošās telpas Rīgā, Bruņinieku ielā 72B un Stabu ielā 89
NVA	Nodrošinājuma valsts aģentūra
Projekts	Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta 2014.–2021.gada perioda programmas "Starptautiskā policijas sadarbība un noziedzības apkarošana" projekts Nr. EEZ/VP/2020/1 "Atbalsts Valsts policijai ekonomisko noziegumu izmeklēšanas paātrināšanai un kvalitātes uzlabošanai Latvijā"
Reformas pasākumu laika grafiks	Informatīvajā ziņojumā "Par tiesu ekspertīžu institūta reformas ieviešanas iespēju izvērtējumu", kas Ministru kabinetā tika skatīts 2020.gada 14.jūlijā ⁷⁴ , IV nodaļā iekļautais tiesu ekspertīžu institūta reformas īstenošanai veicamo darbību laika grafiks
Reformas uzraudzības padome	Tiesu ekspertīžu institūta reformas uzraudzības padome, kas izveidota ar Tieslietu ministrijas rīkojumu ⁷⁵
Tiesu namu aģentūra	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Tiesu namu aģentūra" (reģ.Nr. 40003334410)
VP	Valsts policija
VSIA	Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību
VTEB	Valsts tiesu ekspertīžu birojs

1.pielikums. Tiesu ekspertīžu institūta reformas īstenošanai veicamo darbību laika grafiks

	Termiņš	Plānotā darbība	Atbildīgie
Reformas 1.posms			
1.	15.08.2020.	Reformas uzraudzības padomes, kas sastāvētu no Iekšlietu ministrijas, Tieslietu ministrijas un Valsts kancelejas pārstāvjiem, izveide, Reformas uzraudzības padomes nolikuma izstrāde.	TM, VK, IeM
2.	01.09.2020.	Kriminālistikas pārvaldes un Valsts tiesu ekspertīžu biroja sadarbības nostiprināšana, piedaloties kopīgos investīciju projektos, kas skar tiesu ekspertīzi (sadarbības memorands).	VP (VPKP), VTEB
3.	31.12.2020.	Turpināt sarunas ar Norvēģijas valdību par finanšu avota piesaisti tiesu ekspertīžu un kriminālistikas jomas stiprināšanai Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas finanšu instrumenta rezerves finansējuma ietvaros.	TM, IeM, VM
4.	31.12.2020.	Vakanto tiesu ekspertu amatu pārveidošana par amata vietām bez speciālajām dienesta pakāpēm, kā arī pārtraukt jaunu tiesu ekspertu kandidātu Kriminālistikas pārvaldes Ekspertīžu birojā ar speciālo dienesta pakāpi apmācības tiesu ekspertu specialitātē.	IeM, VP (VPKP)
5.	31.12.2020.	Valsts tiesu ekspertīžu biroja tiesu ekspertu civildienesta ierēdņu amatu pārveidošana par darbinieku amatiem.	VTEB
6.	01.04.2021.	Izstrādāt kritērijus Kriminālistikas pārvaldes Ekspertīžu biroja tiesu ekspertu amatu ar speciālajām dienesta pakāpēm pārveidošanai par darbinieku amatiem un veikt attiecīgo amatu un personāla izvērtēšanu.	IeM, VP (VPKP)
7.	01.04.2021.	Izstrādāt kritērijus un tiesisko regulējumu amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm atbilstošam pārejas periodam, ņemot vērā personas tiesiskās pašāvērtēšanas principu.	IeM, TM
8.	01.04.2021.	Izvērtēt tiesu ekspertīžu funkcijas saglabāšanas iespējas reģionu līmenī.	TM, IeM, VP (VPKP)
9.	01.06.2023.	Izstrādāt normatīvos aktus tiesu ekspertu atlīdzības izlīdzināšanai un statusa vienādošanai.	TM, IeM, VK, FM
10.	01.06.2024.	Kriminālistikas pārvaldes Ekspertīžu biroja tiesu ekspertu ar speciālo dienesta pakāpi amatu pārveidošana par darbinieku amatiem.	IeM, VP (VPKP)
11.	31.12.2025.	Jaunu tiesu ekspertu apmācība (arī ārvalstīs) specialitātēs, kurās ir mazs skaits tiesu ekspertu.	VP (VPKP), VTEB
12.	31.12.2025.	Kriminālistikas pārvaldes kapacitātes stiprināšana, lai attīstītu kapacitāti un tehnisko nodrošinājumu mūsdienu tehniskajām prasībām atbilstošas notikuma vietu apskates veikšanai.	VP (VPKP)
Reformas 2.posms			
13.	ne vēlāk kā līdz 31.12.2025.	Vienotas tiesu ekspertīžu iestādes izveide, Kriminālistikas pārvaldes Ekspertīžu biroju pievienojot Valsts tiesu ekspertīžu birojam.	TM, IeM, VTEB, VP (VPKP)
14.	līdz 31.12.2025.	Izstrādāt normatīvos aktus vienotās tiesu ekspertīžu iestādes statusa nostiprināšanai un vienotas tiesu ekspertīžu iestādes uzraudzības padomes apstiprināšanai, tajā iekļaujot Tieslietu ministrijas, Iekšlietu ministrijas, Ģenerālprokuratūras un Augstākās tiesas pārstāvjus.	TM

2.pielikums. Reformas uzraudzības padomes sēdēs vērtētie jautājumi

Sēdes datums	Sēdes darba kārtībā iekļautie jautājumi
02.10.2020.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tiesu ekspertīžu institūta reformas uzraudzības padomes nolikuma apstiprināšana ▪ Informācijas apmaiņa par uzdevumu, kas atbilstoši Ministru kabineta 2020.gada 14.jūlija sēdē izskatītā informatīvā ziņojuma “Par tiesu ekspertīžu institūta reformas ieviešanas iespēju izvērtējumu” laika grafikam izpildāmi līdz šī gada 31.decembrim, izpildes gaitu
10.12.2020.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ekspertu grupas izvērtējums par tiesu ekspertīzes funkcijām reģionos ▪ Par ēkas Invalīdu ielā 1, Rīgā, kurā izvietots Valsts tiesu ekspertīžu birojs, renovāciju un nepieciešamību Valsts policijai deleģēt pārstāvi, kas atbilstoši kompetencei piedalītos tiesu ekspertīžu laboratorijas korpusa projekta izstrādes procesā ▪ Par Latvijas juristu apvienības priekšlikumu par tiesu ekspertīžu institūta reformu uzklaušāšanu, kādā no Tiesu ekspertīžu institūta reformas uzraudzības padomes sēdēm
01.10.2021.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Informācija par Ministru kabineta 2020.gada 14.jūlija sēdē izskatītā informatīvā ziņojuma “Par tiesu ekspertīžu institūta reformas ieviešanas iespēju izvērtējumu” veicamo darbību laika grafikā iekļauto pasākumu izpildes gaitu ▪ Papildus iekļauts jautājums par Latvijas juristu apvienības pārstāvju priekšlikumu par tiesu ekspertīžu institūta reformu uzklaušāšanu ▪ Par ELIS programmas nodošanu arī Valsts tiesu ekspertīžu biroja lietošanā
06.07.2022.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Infrastruktūras (telpu, iekārtu) nodrošināšana un pielāgošana vienotās tiesu ekspertīžu iestādes vajadzībām ▪ Par Ekspertīžu laboratorijas informācijas sistēmas (ELIS) nodošanu Valsts tiesu ekspertīžu biroja lietošanā ▪ Tiesu ekspertīžu institūta reformas gaita
19.10.2022.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Infrastruktūras (telpu, iekārtu) nodrošināšana un pielāgošana vienotās tiesu ekspertīžu iestādes vajadzībām ▪ Tiesu ekspertīžu institūta reformas gaita

Atsauces

- ¹ Iekšlietu ministrijas un Valsts policijas 02.07.2020. projekta līguma Nr.EEZ/VP/2020/1 grozījumi Nr.5 (grozījumu datums 07.03.2022., grozījumu Nr.7.2-20/17).
- ² Starp Nodrošinājuma valsts aģentūru un pilnsabiedrību “Lūsis V un MV Būveksperti” (reģ.Nr. 40203068864) noslēgtais pakalpojumu līgums Nr.IeM NVA 2022/137-Pak par būvprojekta izstrādi ēkas Bruņinieku ielā 72B, Rīgā telpu pielāgošanai Valsts policijas vajadzībām un autoruzraudzību.
- ³ Informatīvais ziņojums “Par tiesu ekspertīžu institūta reformas ieviešanas iespēju izvērtējumu” (TA-1187, skatīts Ministru kabinetā 14.07.2020., pieejams: <https://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40488989&mode=mk&date=2020-07-14>).
- ⁴ Ministru kabineta 14.07.2020. sēdes attālinātā veidā protokola Nr.44 56.§ 3.punkts.
- ⁵ Tiesu ekspertu likuma 11.panta pirmā daļa.
- ⁶ Tiesu ekspertu likuma 1.pants.
- ⁷ Tiesu ekspertu likuma 1.pants.
- ⁸ Ministru kabineta 20.12.2016. noteikumu Nr.835 “Noteikumi par tiesu ekspertīžu iestāžu sarakstu un tiesu ekspertu specialitāšu klasifikatoru” 2.punkts.
- ⁹ Ministru kabineta 16.08.2017. noteikumu Nr.474 “Tieslietu ministrijas nolikums” 4.1.5.apakšpunkts.
- ¹⁰ Valsts kancelejas Funkciju audita grupas 29.05.2009. funkciju audita valsts tiesu ekspertīžu iestādēs ziņojums (pieejams: <https://tap.mk.gov.lv/valsts-parvaldes-politika/arhivs/funkciju-audita-komisija/zinojumi/>, skatīts: 06.05.2022.).
- ¹¹ Ministru kabineta 22.01.2013. sēdes protokola Nr.5 33.§ 2.punkts.
- ¹² Tieslietu padomes 27.01.2014. lēmums Nr.3 “Par vienotas tiesu ekspertīžu iestādes izveidi” (pieejams: https://www.at.gov.lv/files/uploads/files/9_Tieslietu_padome/Lemumi/2014/3_2014.PDF, aplūkots 09.05.2022.).
- ¹³ Informatīvais ziņojums “Par vienota tiesu ekspertīžu centra izveidi” (TA-1914, skatīts Ministru kabinetā 30.09.2014., pieejams: <https://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40332003&mode=mk&date=2014-09-30>).
- ¹⁴ Ministru kabineta 30.09.2014. sēdes protokola Nr.51 17.§ 2. un 3.punkts.
- ¹⁵ Ministru kabineta 20.12.2016. noteikumi Nr.835 “Noteikumi par tiesu ekspertīžu iestāžu sarakstu un tiesu ekspertu specialitāšu klasifikatoru”.
- ¹⁶ Informatīvais ziņojums “Par valsts budžeta izdevumu pārskatīšanas 2018., 2019. un 2020.gadam rezultātiem un priekšlikumi par šo rezultātu izmantošanu likumprojekta “Par vidēja termiņa budžeta 2018., 2019. un 2020.gadam” un likumprojekta “Par valsts budžetu 2018.gadam” izstrādes procesā” (TA-1769-IP, skatīts Ministru kabinetā 28.08.2017., pieejams: <https://www.fm.gov.lv/lv/budzets2018>).
- ¹⁷ Ministru kabineta 28.08.2017. sēdes protokola Nr.41 1.§ 24.punkts.
- ¹⁸ Informatīvais ziņojums “Par tiesu ekspertīžu institūta reformas ieviešanas iespēju izvērtējumu” (TA-1187, skatīts Ministru kabinetā 14.07.2020., pieejams: <https://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40488989&mode=mk&date=2020-07-14>).
- ¹⁹ Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes sastāvā Kriminālistikas pārvalde iekļauta kopš 2022.gada 1.jūlija, līdz tam tā bija patstāvīga pārvalde, kas nebija pakļauta citām Valsts policijas pārvaldēm.
- ²⁰ Valsts policijas 24.03.2017. reglaments Nr.18 “Kriminālistikas pārvaldes reglaments”.
- ²¹ Ministru kabineta 14.09.2004. noteikumu Nr.793 “Valsts tiesu ekspertīžu biroja nolikums” 1., 3.1. un 3.2.punkts.
- ²² Ministru kabineta 20.12.2016. noteikumu Nr.835 “Noteikumi par tiesu ekspertīžu iestāžu sarakstu un tiesu ekspertu specialitāšu klasifikatoru” 2.pielikums.
- ²³ Valsts policijas 29.04.2022. izsludinātais atklātais konkurss “Laboratorijas, kriminālistisko materiālu un inventāra iegāde Valsts policijas Kriminālistikas pārvaldes vajadzībām” (iepirkuma identifikācijas numurs: IeM VP 2022/09, iepirkuma dokumentācija pieejama: <https://www.eis.gov.lv/EKEIS/Supplier/Procurement/80810>). Valsts policijas 12.04.2022. izsludinātais atklātais konkurss “Valsts policijas Kriminālistikas pārvaldes uzskaitē esošo laboratorijas iekārtu un tehnikas tehniskā apkope un remonts (uz diviem gadiem)” (iepirkuma identifikācijas numurs: IeM VP 2022/21, iepirkuma dokumentācija pieejama: <https://www.eis.gov.lv/EKEIS/Supplier/Procurement/79768>).
- ²⁴ Valsts tiesu ekspertīžu biroja 12.04.2021. izsludinātā sarunu procedūra “Daktiloskopijas laboratorijas aprīkojums” (iepirkuma identifikācijas numurs: VTEB 2021/7, iepirkuma dokumentācija pieejama: <https://www.eis.gov.lv/EKEIS/Supplier/Procurement/55193>), Valsts tiesu ekspertīžu biroja 10.08.2021. izsludinātais neregulētais iepirkums “Laboratorijas piederumu un materiālu piegāde augu DNS laboratorijas vajadzībām” (iepirkuma identifikācijas numurs: VTEB 2021/12; iepirkuma dokumentācija pieejama <https://www.eis.gov.lv/EKEIS/Supplier/Procurement/61538>).
- ²⁵ Valsts kontroles revidentu intervija ar Valsts policijas pārstāvjiem 15.06.2022. par Valsts policijas Kriminālistikas pārvaldes plāniem attiecībā uz esošo telpu renovāciju, tiesu ekspertīžu iestāžu reformu.
- ²⁶ Informatīvais ziņojums “Par publisko iepirkumu centralizāciju” (22-TA-194, skatīts Ministru kabinetā 12.04.2022., pieejams: https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/3a689179-c4b7-42e8-86fd-f01323b3a4cb).

- ²⁷ Ministru kabineta 12.04.2022. sēdes protokola Nr.20 44.§ 10.punkts.
- ²⁸ Starp Iekšlietu ministriju un Valsts policiju 22.02.2019. noslēgtā vienošanās Nr.VP/IDF/2018/6.
- ²⁹ Valsts tiesu ekspertīžu biroja vadītājas 06.01.2021. e-pasts Valsts policijas Kriminālistikas pārvaldes Ekspertīžu biroja priekšniekam.
- ³⁰ Valsts policijas Kriminālistikas pārvaldes Ekspertīžu biroja priekšnieka 12.01.2021. e-pasts Valsts tiesu ekspertīžu biroja vadītājai.
- ³¹ Starp Iekšlietu ministrijas Informācijas centru un SIA "KleinTech Services" 14.08.2020. noslēgtais pakalpojuma līgums Nr.SL-2020/47 "Par kriminālistikas pārvaldes ekspertīžu laboratorijas informācijas sistēmas izstrādi".
- ³² 12.10.2021. nodošanas-pieņemšanas akts Nr.1 pie līguma Nr.SL-2021/47 "Par kriminālistikas pārvaldes ekspertīžu laboratorijas informācijas sistēmas izstrādi".
- ³³ Iekšlietu ministrijas Informācijas centra 01.09.2022. izsludinātais atklātais konkurss "Informācijas sistēmu ELIS un PIPARS uzturēšana un papildinājumu izstrāde uz 4 gadiem" (iepirkuma identifikācijas numurs: IeM IC 2022/4, iepirkuma dokumentācija pieejama: <https://www.eis.gov.lv/EKEIS/Supplier/Procurement/79095>).
- ³⁴ Valsts tiesu ekspertīžu biroja vadītājas 02.09.2022. e-pasta vēstule.
- ³⁵ Iekšlietu ministrijas 29.11.2022. vēstule Nr.1-21 IP/2800 "Par revīzijas ziņojuma projektu revīzijas lietā Nr.2.4.1-25/2022.
- ³⁶ Ministru kabineta noteikumu projekta "Noteikumi par tiesu ekspertīžu iestāžu sarakstu un tiesu ekspertu specialitāšu klasifikatoru" sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija). Pieejams: <https://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40391433>.
- ³⁷ Informatīvais ziņojums "Par tiesu ekspertīžu institūta reformas gaitu un turpmāk veicamajiem pasākumiem" (21-TA-1783, publicēts Tiesību aktu projektu portāla sadaļā "Sēdēs neskatāmie ziņojumi" 23.03.2022., pieejams: https://tapportals.mk.gov.lv/informative_notices/cd0d8979-9b79-434d-967a-bd26a3ad2265).
- ³⁸ Tieslietu ministrijas 02.09.2020. rīkojums Nr.1-1/209 "Par Reformas uzraudzības padomes izveidi".
- ³⁹ Ministru kabineta 11.02.2020. noteikumu Nr.91 "Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta 2014.–2021. gada perioda programmas "Starptautiskā policijas sadarbība un noziedzības apkarošana" īstenošanas noteikumi" 8.punkts.
- ⁴⁰ Valsts kontroles revidentu intervija ar Valsts tiesu ekspertīžu biroja vadītāju 2022.gada 30.augustā.
- ⁴¹ Valsts kontroles revidentu intervija ar Reformas uzraudzības padomes sekretariāta pārstāvjiem 2022.gada 25.augustā.
- ⁴² Valsts pārvaldes iekārtas likuma 58.pants.
- ⁴³ Valsts kontroles revidentu intervija ar Reformas uzraudzības padomes sekretariāta pārstāvjiem 2022.gada 25.augustā un Valsts kontroles revidentu intervija ar Iekšlietu ministrijas un Valsts policijas pārstāvjiem 2022.gada 15.septembrī.
- ⁴⁴ Ministru kabineta 14.07.2020. sēdes attālinātā veidā protokola Nr.44 56.§ 3.punkts.
- ⁴⁵ Ministru kabineta 10.08.2021. rīkojums Nr.529 "Par apropriācijas palielināšanu Tieslietu ministrijai".
- ⁴⁶ Ministru kabineta 18.03.2021. sēdes protokola Nr.28 42.§ 2.punkts, 6.punkts.
- ⁴⁷ Informatīvā ziņojuma "Par augstas gatavības projektiem, kas saistīti ar Covid-19 krīzes pārvarēšanu un ekonomikas atlabšanu" 1.tabula "Ministriju iesniegtā informācija par nepieciešamo finansējumu augstas gatavības projektiem, kas saistīti ar Covid-19 krīzes pārvarēšanu un ekonomikas atlabšanu" (TA-589, skatīts Ministru kabinetā 18.03.2021., pieejams: <https://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40499551&mode=mk&date=2021-03-18>).
- ⁴⁸ Starp SIA "Tiesu namu aģentūra" un SIA "WOLTEC" 05.11.2020. noslēgtais līgums Nr.04-12/314 par administratīvās ēkas Rīgā, Invalīdu ielā 1 projektēšanu, autoruzraudzību, demontāžu, būvniecību un teritorijas labiekārtošanu.
- ⁴⁹ 14.06.2022. intervija ar SIA "Tiesu namu aģentūra" izpilddirektoru un finanšu direktoru.
- ⁵⁰ Ministru kabineta 10.08.2021. rīkojuma Nr.529 "Par apropriācijas palielināšanu Tieslietu ministrijai" sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija) (TA-1725, skatīts Ministru kabinetā 10.08.2021., pieejams: <https://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40505304>).
- ⁵¹ Valsts policijas 07.01.2020. vēstule Nr.20/2126 "Par pārstāvja deleģēšanu".
- ⁵² Valsts policijas 11.05.2021. vēstule Nr.20/5-232282 "Par iekārtām un telpām".
- ⁵³ SIA "SARMA & NORDE Arhitekti" sagatavotais 20.09.2021. administratīvās ēkas Rīgā, Invalīdu ielā 1 projektēšanas, autoruzraudzības, demontāžas, būvniecības un teritorijas labiekārtošanas vadības sapulces protokols Nr.37., SIA "SARMA & NORDE Arhitekti" sagatavotais 02.11.2021. administratīvās ēkas Rīgā, Invalīdu ielā 1 projektēšanas, autoruzraudzības, demontāžas, būvniecības un teritorijas labiekārtošanas vadības sapulces protokols Nr.43.
- ⁵⁴ Tieslietu ministrijas 22.07.2022. rīkojums Nr.1-1/212 "Par korpusa Invalīdu ielā 1, Rīgā pielāgošanas vienotas tiesu ekspertīžu iestādes vajadzībām koordinācijas grupas izveidi".
- ⁵⁵ Valsts tiesu ekspertīžu biroja vadītājas 02.09.2022. e-pasta vēstule.
- ⁵⁶ Iekšlietu ministrijas 14.09.2022. vēstule Nr. 8.2-14/2125 "Par tiesu ekspertīžu institūta reformas ietekmi uz Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta programmas "Starptautiskā policijas sadarbība un noziedzības apkarošana" investīciju ieviešanu" Finanšu ministrijai.
- ⁵⁷ Valsts tiesu ekspertīžu biroja 21.09.2022. vēstule Nr.1.5.14/1127 "Par vienotās tiesu ekspertīžu iestādes telpām" Tieslietu ministrijas valsts sekretāram.
- ⁵⁸ SIA "SARMA & NORDE Arhitekti" sagatavotie administratīvās ēkas Rīgā, Invalīdu ielā 1 projektēšanas, autoruzraudzības, demontāžas, būvniecības un teritorijas labiekārtošanas vadības sapulces protokoli: 20.09.2021. Nr.37., 12.10.2021. Nr.40, 09.11.2021. Nr.44, starp SIA "Tiesu namu aģentūra" un SIA "WOLTEC" noslēgtā vienošanās Nr.3

(reģ. Nr.04-12/44-2022) pie 05.11.2020. noslēgtā līguma Nr.04-12/314 par administratīvās ēkas Rīgā, Invalīdu ielā 1 projektēšanu, autoruzraudzību, demontāžu, būvniecību un teritorijas labiekārtošanu, 26.04.2022. precizētais Projektēšanas uzdevums, SIA "Tiesu namu aģentūra 15.06.2022. un 02.12.2022. e-pasta vēstules.

⁵⁹ Iekšlietu ministrijas un Valsts policijas 02.07.2020. projekta līguma Nr.EEZ/VP/2020/1 grozījumi Nr.5 (grozījumu datums 07.03.2022., grozījumu Nr.7.2-20/17).

⁶⁰ Starp Nodrošinājuma valsts aģentūru un pilnsabiedrību "Lūsis V un MV Būveksperti" (reģ.Nr. 40203068864) noslēgtais pakalpojumu līgums Nr.IeM NVA 2022/137-Pak par būvprojekta izstrādi ēkas Bruņinieku ielā 72B, Rīgā telpu pielāgošanai Valsts policijas vajadzībām un autoruzraudzību.

⁶¹ Starp Nodrošinājuma valsts aģentūru un pilnsabiedrību "Lūsis V un MV Būveksperti" 22.09.2022. noslēgtā vienošanās Nr.IeM NVA 2022/137-Pak/1 par grozījumiem 10.06.2022. pakalpojumu līgumā Nr.IeM NVA 2022/137-Pak "Par būvprojekta izstrādi ēkas Bruņinieku ielā 72B, Rīgā telpu pielāgošanai Valsts policijas vajadzībām un autoruzraudzību".

⁶² Starp Valsts policiju un Iekšlietu ministriju 02.07.2020. projekta līguma Nr.EEZ/VP/2020/1 par iepriekš noteiktā projekta "Atbalsts Valsts policijai ekonomisko noziegumu izmeklēšanas paātrināšanai un kvalitātes uzlabošanai Latvijā" īstenošanu 4.8. un 35.1.apakšpunkts.

⁶³ Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) finanšu instrumenta 2014-2021 īstenošanas noteikumu 8.14.pants (pieejams: <https://eeagrants.org/resources/regulation-implementation-eea-grants-2014-2021>, skatīts 27.05.2022.).

⁶⁴ Saprašanās memoranda par Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta ieviešanu 2014.–2021.gadā, kas noslēgts starp Latvijas Republiku un Islandi, Lihtenšteinas Firstisti un Norvēģijas Karalisti, 11.pants (pieejams: <https://eeagrants.org/resources/latvia-memorandum-understanding-eea-grants-2014-2021>, skatīts: 27.05.2022.).

⁶⁵ Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta 2014.–2021.gada perioda vadības likuma 4.panta otrā daļa.

⁶⁶ Tieslietu ministrijas 02.09.2020. rīkojums Nr.1-1/209 "Par Reformas uzraudzības padomes izveidi".

⁶⁷ Tiesu ekspertīžu institūta reformas uzraudzības padomes nolikuma 2.punkts.

⁶⁸ Tiesu ekspertīžu institūta reformas uzraudzības padomes nolikuma 3.punkts.

⁶⁹ Valsts policijas Kriminālistikas pārvaldes priekšnieka vietnieces 31.08.2022. e-pasts.

⁷⁰ Ministru kabineta 14.07.2020. sēdes attālinātā veidā protokola Nr.44 56.§ 3.punkts.

⁷¹ Ministru kabineta 14.07.2020. sēdes attālinātā veidā protokola Nr.44 56.§ 3.punkts.

⁷² Informatīvais ziņojums "Par tiesu ekspertīžu institūta reformas ieviešanas iespēju izvērtējumu" (TA-1187, skatīts Ministru kabinetā 14.07.2020., pieejams: <https://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40488989&mode=mk&date=2020-07-14>).

⁷³ Informatīvais ziņojums "Par tiesu ekspertīžu institūta reformas gaitu un turpmāk veicamajiem pasākumiem" (21-TA-1783, publicēts Tiesību aktu projektu portāla sadaļā "Sēdēs neskatāmie ziņojumi" 23.03.2022., pieejams: https://tapportals.mk.gov.lv/informative_notices/cd0d8979-9b79-434d-967a-bd26a3ad2265).

⁷⁴ Informatīvais ziņojums "Par tiesu ekspertīžu institūta reformas ieviešanas iespēju izvērtējumu" (TA-1187, skatīts Ministru kabinetā 14.07.2020., pieejams: <https://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40488989&mode=mk&date=2020-07-14>).

⁷⁵ Tieslietu ministrijas 02.09.2020. rīkojums Nr.1-1/209 "Par Reformas uzraudzības padomes izveidi".